

บทที่ 5

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

สำหรับผลการศึกษาได้แบ่งผลการนำเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลโดยทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การติดต่อสื่อสารและจิตวิทยาของเกษตรกร ลูกค้ำ ธ.ก.ส.
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ และการส่งเงินคืนชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส.
3. ปัญหาในการส่งคืนเงินชำระหนี้ และความต้องการความช่วยเหลือ จาก ธ.ก.ส.
4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ (การทดสอบสมมุติฐาน)
5. การวิเคราะห์สัมภาระถดถอยพหุคูณ

1. ลักษณะโดยทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การติดต่อสื่อสารและจิตวิทยาของเกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส.

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แสดงไว้ในตาราง 1

เพศ พบว่าร้อยละ 62.4 ของเกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. เป็นเพศชาย ที่เหลือคือร้อยละ 37.6 เป็นเพศหญิง

อายุ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีอายุต่ำสุด 25 ปี และสูงสุด 76 ปี โดยร้อยละ 41.6 มีช่วงอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาคือร้อยละ 22.6 มีอายุน้อยกว่า 40 ปี ร้อยละ 19.0 อายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี และร้อยละ 16.8 มากกว่า 60 ปี และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 48.3 ปี

ศาสนา เกือบทั้งหมดคือร้อยละ 99.1 ของเกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. นับถือศาสนาพุทธ ที่เหลือคือร้อยละ 0.9 นับถือศาสนาอิสลาม

การศึกษา ส่วนใหญ่คือร้อยละ 75.2 ของเกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. ศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า รองลงมา ร้อยละ 12.8 ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าร้อยละ 8.4 ไม่ได้รับการศึกษาเลย และ ร้อยละ 0.4 ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าซึ่งนับว่าน้อยมาก

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	141	62.4
หญิง	85	37.6
อายุ		
40 ปีและต่ำกว่า	51	22.6
41 - 50 ปี	94	41.6
51 - 60 ปี	43	19.0
61 ปีและสูงกว่า	38	16.8
ค่าเฉลี่ย 48.3 ปี พิสัย = 25 - 76 ปี		
ศาสนา		
พุทธ	224	99.1
อิสลาม	2	0.9
การศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	19	8.4
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	170	75.2
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	29	12.8
ป.ว.ช. - ป.ว.ส. หรือเทียบเท่า	7	3.2
ปริญญาตรีและสูงกว่า	1	0.4

1.2 ครอบครัวและการตั้งถิ่นฐาน

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของสถานภาพครอบครัว และการตั้งถิ่นฐาน ได้แสดงไว้ในตาราง 2

สถานภาพการสมรส เกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ คือร้อยละ 96.0 มีสถานภาพสมรส รองลงมา ร้อยละ 2.7 เป็นหม้าย และร้อยละ 1.3 มีสถานภาพโสด

จำนวนบุตรทั้งหมด พบว่า เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 42.0 มีบุตรช่วง 3-4 คน รองลงมาร้อยละ 37.2 มีบุตรช่วง 1-2 คน ร้อยละ 10.6 มีบุตรช่วง 6 คนและมากกว่า ร้อยละ 8.0 มีบุตรช่วง 5-6 คน และร้อยละ 2.2 ไม่มีบุตร โดยเฉลี่ยมีบุตร 3.3 คน

จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 50.4 มีสมาชิกอยู่ในช่วง 3-4 คน ร้อยละ 38.9 อยู่ในช่วง 5-6 คน ร้อยละ 5.8 มีสมาชิก อยู่ในช่วง 1-2 คน และร้อยละ 4.9 อยู่ในช่วงมากกว่า 6 คน ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานในครอบครัว พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีสมาชิกที่เป็นแรงงานในครอบครัวร้อยละ 58.0 อยู่ในช่วง 1-2 คน ร้อยละ 36.3 อยู่ใน ช่วง 3-4 คน ร้อยละ 5.3 อยู่ในช่วง 5-6 คน และร้อยละ 0.4 มีมากกว่า 6 คน ตาม ลำดับ

จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานในภาคเกษตร สมาชิกในครอบครัว ที่ใช้แรงงานใน ภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่ร้อยละ 83.3 อยู่ในช่วง 1-2 คน รองลงมา คือร้อยละ 11.9 อยู่ใน ช่วง 3-4 คน ส่วนร้อยละ 3.5 ไม่มีการใช้แรงงาน และร้อยละ 1.3 อยู่ในช่วง 5-6 คน ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานนอกภาคเกษตร พบว่า สมาชิกในครอบครัวที่เป็นแรง งานนอกภาคเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.9 อยู่ในช่วง 1-2 คน ร้อยละ 1.3 อยู่ในช่วง 3-4 คน และร้อยละ 43.8 ไม่มี

การตั้งถิ่นฐาน พบว่า เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ คือร้อยละ 71.2 เป็นคน ท้องถิ่นเดิมในอำเภอรัตนภูมิ และร้อยละ 28.8 ย้ายมาจากถิ่นอื่น

ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน พบว่า เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ย้ายมาจากอำเภออื่น แล้วมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอรัตนภูมิ ร้อยละ 44.6 มีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานภายใน 16-30 ปี ร้อยละ 33.8 มีระยะเวลา 1-15 ปี และร้อยละ 21.5 มีระยะเวลามากกว่า 30 ปี การ ย้ายถิ่นฐานมาอยู่อาจเป็นเพราะว่ามีการสมรสกับคนในท้องถิ่น เช่น จังหวัดพัทลุง และอำเภอ ไกลเคียง เป็นต้น

ตาราง 2 ครอบครัวยุคใหม่และการตั้งถิ่นฐานของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	3	1.3
สมรส	217	96.0
เป็นหม้าย	6	2.7
จำนวนบุตร		
ไม่มีบุตร	5	2.2
1-2 คน	84	37.2
3-4 คน	95	42.0
5-6 คน	18	8.0
มากกว่า 6 คน	24	10.6
ค่าเฉลี่ย 3.3 คน พิสัย = 1 - 13 คน		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-2 คน	13	5.8
3-4 คน	114	50.4
5-6 คน	88	38.9
มากกว่า 6 คน	11	4.9
ค่าเฉลี่ย 4.3 คน พิสัย = 2 - 10 คน		
จำนวนแรงงานในครอบครัว		
1-2 คน	131	58.0
3-4 คน	82	36.3
5-6 คน	12	5.3
มากกว่า 6 คน	1	0.4
เฉลี่ย 2.6 คน พิสัย = 1 - 7 คน		

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
แรงงานในภาคเกษตร		
ไม่มี	8	3.5
1-2 คน	188	83.3
3-4 คน	27	11.9
5-6 คน	3	1.3
ค่าเฉลี่ย 1.9 คน พิสัย = 1-6 คน		
แรงงานนอกภาคเกษตร		
ไม่มี	99	43.8
1-2 คน	124	54.9
3-4 คน	3	1.3
ค่าเฉลี่ย 1.4 คน พิสัย = 1-3 คน		
การตั้งถิ่นฐาน		
เป็นคนในท้องถิ่น	161	71.2
ย้ายมาจากถิ่นอื่น	65	28.8
ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน (n = 65)		
1-15 ปี	22	33.8
16-30 ปี	29	44.6
31 ปีและมากกว่า	14	21.5
ค่าเฉลี่ย 21.3 ปี พิสัย = 2-43 ปี		

1.3 การถือครองที่ดินและการใช้แหล่งน้ำ

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของสถานภาพการถือครองที่ดิน และการใช้ที่ดิน ได้แสดงไว้ในตาราง 3

ขนาดที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์เป็นของตัวเอง พบว่า เกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ร้อยละ 42.9 มีที่ดินที่เป็นเอกสารสิทธิ์ จำนวน 10 ไร่และน้อยกว่า ร้อยละ 26.1 จำนวน 11-20 ไร่ ร้อยละ 22.1 จำนวน 20 ไร่ขึ้นไป และร้อยละ 8.9 ไม่มีที่ดินเป็นเอกสารสิทธิ์

ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์เป็นของตนเอง พบว่า เกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ไร่ละ 74.3 ไม่มีที่ดินที่ไม่เป็นเอกสารสิทธิ์ไร่ละ 12.8 ครอบครองไม่เกิน 10 ไร่ ไร่ละ 6.6 จำนวน 11 - 20 ไร่ และไร่ละ 6.2 จำนวน 20 ไร่ขึ้นไป

ที่ดินเช่าผู้อื่นทำ พบว่า เกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ ไร่ละ 85.8 ไม่ได้เช่าที่ดินของผู้อื่นเพื่อประกอบกิจกรรมทางการเกษตร ไร่ละ 9.3 เช่าที่ดิน ขนาดเนื้อที่ตั้งแต่ 10 ไร่ และน้อยกว่า และไร่ละ 4.9 ไม่เกิน 10 ไร่ ดังนั้นเกษตรกรที่มีเนื้อที่ถือครองน้อยจึงไปเช่าเนื้อที่ถือครองของผู้อื่นบางส่วน

ที่ดินให้ผู้อื่นเช่า พบว่า เกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ ไร่ละ 98.7 ไม่มีที่ดินให้ผู้อื่นเช่าเพื่อประกอบกิจกรรมทางการเกษตร และไร่ละ 1.3 มีที่ดินให้ผู้อื่นเช่า ไม่เกิน 10 ไร่ การได้รับน้ำทางการเกษตร พบว่า ไร่ละ 60.2 ของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน ร่องลงมา คือไร่ละ 27.0 ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน แต่ได้รับน้ำเพียงบางส่วน และไร่ละ 12.8 ทำการเกษตรในเขตชลประทานและได้รับน้ำเต็มพื้นที่ ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่นอกเขตชลประทาน พบว่า เกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ไร่ละ 35.3 ถือครองพื้นที่นอกเขตชลประทาน มากกว่า 20 ไร่ ร่องลงมาคือไร่ละ 33.8 มีพื้นที่ ถือครองไม่เกิน 10 ไร่ และไร่ละ 30.9 มีพื้นที่ถือครอง 10 - 20 ไร่

ขนาดพื้นที่ในเขตชลประทานได้รับน้ำบางส่วน พบว่า เกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ไร่ละ 44.8 มีพื้นที่ในเขตชลประทานได้รับน้ำบางส่วน น้อยกว่า 10 ไร่ ร่องลงมาไร่ละ 31.0 มีพื้นที่ 10 - 20 ไร่ และไร่ละ 24.2 มีพื้นที่ มากกว่า 20 ไร่

ขนาดพื้นที่ในเขตชลประทานรับน้ำเต็มพื้นที่ พบว่า เกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ไร่ละ 65.5 มีพื้นที่ในเขตชลประทานรับน้ำเต็มพื้นที่ ไม่เกิน 10 ไร่ ร่องลงมาคือไร่ละ 23.0 มีพื้นที่ 10 - 20 ไร่ และไร่ละ 11.5 มีพื้นที่มากกว่า 20 ไร่

การใช้แหล่งน้ำทางการเกษตร พบว่า ไร่ละ 50.4 ของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ใช้แหล่งน้ำทำการเกษตรจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ร่องลงมาคือไร่ละ 49.2 ใช้แหล่งน้ำทำการเกษตรจากชลประทาน และไร่ละ 0.4 ใช้แหล่งน้ำจากแหล่งอื่นๆ

ความเพียงพอของแหล่งน้ำ พบว่า ไร่ละ 61.5 ของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. เห็นว่าแหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรมีเพียงพออยู่แล้ว ร่องลงมา ไร่ละ 37.6 แหล่งน้ำที่ใช้ไม่เพียงพอและในกรณีนี้แหล่งน้ำไม่เพียงพอ เกษตรกรไร่ละ 62.4 ไม่ได้ทำการเกษตรแต่

อย่างไร้ดปล่อยทิ้งไว้ตามธรรมชาติ ส่วนอีกกรณี ร้อยละ 21.2 แก้ไขโดยการขุดสระ โดยร้อยละ 12.9 หยุดทำกิจกรรมทางการเกษตรที่ต้องใช้น้ำ และร้อยละ 3.5 เจาะบ่อบาดาล

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 98.7 ไม่มีที่ดินให้ผู้อื่นเช่าเพื่อประกอบกิจกรรมทางการเกษตร เพราะเกษตรกรมีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก และที่ดินของเกษตรกรก็มีเพียงพอสำหรับแรงงานในครอบครัวเท่านั้น โดยไม่จำเป็นที่จะให้ผู้อื่นเช่า ส่วนเกษตรกรที่เช่าที่ดินของผู้อื่นเพื่อประกอบกิจกรรมทางการเกษตรนั้น เป็นเพราะว่าเกษตรกรอยากเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และเกษตรกรมีพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรน้อยไม่เพียงพอกับสมาชิกในครอบครัวจึงต้องเช่าที่ดินของผู้อื่นบางส่วนเพื่อเพิ่มพื้นที่ทำการเกษตรของครอบครัวให้มากขึ้น และรายได้ก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย เกษตรกรลูกค้าส่วนใหญ่มีที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ร้อยละ 42.9 ซึ่งมีไม่เกิน 10 ไร่ เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ไม่มีเอกสารสิทธิ์เนื่องจากที่ดินทำการเกษตรอยู่ห่างไกลจากตัวอำเภอ

โดยสรุป เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน ร้อยละ 35.3 ขนาดพื้นที่มากกว่า 20 ไร่ ขนาดพื้นที่ในเขตชลประทานได้รับน้ำเพียงบางส่วน ร้อยละ 44.8 ไม่เกิน 10 ไร่ และพื้นที่ในเขตชลประทานได้รับน้ำเต็มร้อยละ 65.5 ไม่เกิน 10 ไร่ การใช้แหล่งน้ำทำการเกษตรนั้นใช้ในปริมาณใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 57.5 และร้อยละ 56.2 ตามลำดับ ส่วนปริมาณความเพียงพอของแหล่งน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าแหล่งน้ำที่ตนใช้อยู่มีความเพียงพออยู่แล้วร้อยละ 61.5 และเกษตรกรที่แหล่งน้ำทำการเกษตรไม่เพียงพอร้อยละ 37.6 กรณีที่แหล่งน้ำทำการเกษตรไม่เพียงพอ แก้ไขปัญหาโดยการขุดสระ หรือบ่อเพื่อเก็บกักน้ำ เจาะบ่อบาดาล และไม่ทำอะไรเลยปล่อยไปตามธรรมชาติ

ตาราง 3 การถือครองและการใช้น้ำของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ*
ขนาดที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์เป็นของตนเอง		
ไม่มี	20	8.9
10 ไร่และน้อยกว่า	97	42.9
11 - 20 ไร่	59	26.1
มากกว่า 20 ไร่	50	22.1
ค่าเฉลี่ย 16.2 ไร่ พิสัย = 0.75 - 93 ไร่		

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ*
ขนาดที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์		
ไม่มี	168	74.3
10 ไร่และน้อยกว่า	29	12.8
11 - 20 ไร่	15	6.6
มากกว่า 20 ไร่	14	6.2
ค่าเฉลี่ย 15.3 ไร่ พิสัย = 1 - 50 ไร่		
ขนาดที่ดินเช่าผู้อื่นทำ		
ไม่มี	194	85.8
10 ไร่และน้อยกว่า	21	9.3
มากกว่า 10 ไร่	11	4.9
ค่าเฉลี่ย 9.4 ไร่ พิสัย = 1.50 -30 ไร่		
ขนาดที่ดินให้ผู้อื่นเช่า		
ไม่มี	223	98.7
มากกว่า 10 ไร่	3	
ค่าเฉลี่ย 3.3 ไร่ พิสัย = 3 - 4 ไร่		
การได้รับน้ำชลประทาน		
พื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน	136	60.2
พื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทาน		
ได้รับน้ำเพียงบางส่วน	29	12.8
พื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทาน		
ได้รับน้ำเต็มพื้นที่	61	27.0
ขนาดพื้นที่ถือครองนอกเขตชลประทาน (n=136)		
10 ไร่และน้อยกว่า	46	33.8
10 - 20 ไร่	42	30.9
มากกว่า 20 ไร่	48	35.3
ค่าเฉลี่ย = 20.9 พิสัย = 2 - 98 ไร่		

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ*
ขนาดพื้นที่ในเขตชลประทานได้รับน้ำเพียงบางส่วน (n=29)		
10 ไร่และน้อยกว่า	13	44.8
10 - 20 ไร่	9	31.0
มากกว่า 20 ไร่	7	24.2
ค่าเฉลี่ย = 15.2 ไร่ พิสัย = 4.5 - 40 ไร่		
ขนาดพื้นที่ในเขตชลประทานได้รับน้ำเต็มพื้นที่ (n = 61)		
10 ไร่และน้อยกว่า	40	65.5
10 - 20 ไร่	14	23.0
มากกว่า 20 ไร่	7	11.5
ค่าเฉลี่ย = 11.6 ไร่ พิสัย = 2 - 50 ไร่		
การใช้แหล่งน้ำทางการเกษตร		
แหล่งน้ำธรรมชาติ	130	50.4
แหล่งน้ำชลประทาน	127	49.2
แหล่งน้ำอื่นๆ	1	0.4
ความเพียงพอของแหล่งน้ำ		
เพียงพอ	139	61.5
ไม่เพียงพอ	85	37.6
ไม่แน่ใจ	2	0.9
การแก้ไขกรณีที่ไม่เพียงพอ (n=85)		
ไม่ทำอะไร/หยุดปลูก	11	12.9
ขุดสระ	18	21.2
เจาะบ่อนบาดาล	3	3.5
ไม่แก้ไขปล่อยให้ตามธรรมชาติ	53	62.4

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.4 การใช้ที่ดินในการเพาะปลูก

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆของการใช้ที่ดินในการเพาะปลูกได้แสดงไว้ในตาราง 4

ยางพารา พบว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 33.6 มีพื้นที่ปลูกยางพารา ไม่เกิน 10 ไร่ ร้อยละ 20.4 มีพื้นที่จำนวน 11 - 20 ไร่ ร้อยละ 13.3 มีพื้นที่มากกว่า 20 ไร่ และ ร้อยละ 32.7 ไม่มีพื้นที่ปลูกยางพารา ตามลำดับ

ข้าว พบว่าร้อยละ 61.0 เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ใช้พื้นที่ในการปลูกข้าว ไม่เกิน 10 ไร่ ร้อยละ 11.1 มีพื้นที่จำนวน 11 - 20 ไร่ ร้อยละ 3.1 มีพื้นที่มากกว่า 20 ไร่ และร้อยละ 24.8 ไม่ได้ใช้พื้นที่ในการปลูกข้าว

ไม้ผล พบว่าร้อยละ 6.6 ของเกษตรกร ธ.ก.ส. ใช้พื้นที่ในการปลูกไม้ผล ไม่เกิน 10 ไร่ ร้อยละ 3.5 มีพื้นที่จำนวน 11 - 20 ไร่ ร้อยละ 0.4 มีพื้นที่มากกว่า 20 ไร่ขึ้นไป และ เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. และ ร้อยละ 89.4 ไม่ได้ใช้พื้นที่ในการปลูกไม้ผล

ผักและไม้ล้มลุก พบว่าร้อยละ 9.3 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ใช้พื้นที่ในการปลูกผักและไม้ล้มลุก มีพื้นที่ไม่เกิน 10 ไร่ และร้อยละ 90.7 ไม่ได้ใช้พื้นที่ในการปลูกผักและ ไม้ล้มลุก

จึงเห็นได้ว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. กว่าครึ่ง คือร้อยละ 61.0 ใช้พื้นที่ในการปลูกข้าว ไม่เกิน 10 ไร่ เพราะว่าพื้นที่ทำการเกษตรมีความเหมาะสมในการปลูกข้าว รองลงมาร้อยละ 33.6 ใช้พื้นที่ในการปลูกยางพารา ไม่เกิน 10 ไร่ ส่วนไม้ผล ผักและไม้ล้มลุกนั้นเกษตรกรให้ความนิยมในการปลูกน้อยอาจเป็นเพราะว่าพื้นที่บางส่วนอาจจะขาดแคลนน้ำทำให้ไม่สามารถปลูกไม้ผล ผักและไม้ล้มลุกได้ หรืออาจจะปลูกได้แต่ผลผลิตที่ได้อาจจะไม่คุ้มทุน เป็นต้น

ตาราง 4 การใช้ที่ดินในการเพาะปลูกของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
ยาง		
ไม่ปลูก	74	32.7
10 ไร่และน้อยกว่า	76	33.6
10 - 20 ไร่	46	20.4
มากกว่า 20 ไร่	30	13.3

ตาราง 4 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
ข้าว		
ไม่ปลูก	56	24.8
10 ไร่และน้อยกว่า	138	61.0
10 - 20 ไร่	25	11.1
มากกว่า 20 ไร่	7	3.1
ไม้ผล		
ไม่ปลูก	202	89.4
10 ไร่และน้อยกว่า	15	6.6
10 - 20 ไร่	8	3.5
มากกว่า 20 ไร่	1	0.4
ผักและไม้ล้มลุก		
ไม่ปลูก	205	90.7
10 ไร่และน้อยกว่า	21	9.3

1.5 ภัยธรรมชาติ

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของภัยธรรมชาติและ การขายผลผลิต แสดงไว้ใน ตาราง 5

การได้รับภัยธรรมชาติในรอบปี พบว่า ในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 65.5 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.ไม่เคยได้รับภัยจากธรรมชาติเลย และร้อยละ 34.5 ได้รับภัยจากธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง และโรคแมลงระบาด เป็นต้น

ระดับความรุนแรงของภัยธรรมชาติที่ได้รับ พบว่า ร้อยละ 53.9 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้รับภัยธรรมชาติ อยู่ในระดับพอควร (ปานกลาง) รองลงคือร้อยละ 33.3 น้อย และร้อยละ 12.8 มาก

ความเสียหายของผลผลิตจากภัยธรรมชาติ พบว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.3 ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติในขณะที่ ร้อยละ 16.7 ไม่ได้ได้รับความเสียหาย

ความมากน้อยในการสูญเสียผลผลิต พบว่า ร้อยละ 55.4 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. คือ ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติเพียงเล็กน้อยเท่านั้น รองลงมาคือร้อยละ

33.8 ได้รับความเสียหายประมาณครึ่งหนึ่งของผลผลิตทั้งหมด และร้อยละ 10.8 ได้รับความเสียหายทั้งหมด

เห็นได้ว่า ในรอบปีที่ผ่านมา เกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 65.4 ไม่เคยได้รับภัยจากธรรมชาติเลย ส่วนเกษตรกรที่ได้รับภัยธรรมชาตินั้นระดับความรุนแรงปานกลาง ผลผลิตได้รับความเสียหายเพียงเล็กน้อย บางรายเสียหายประมาณครึ่งหนึ่งของผลผลิตทั้งหมด และเสียหายทั้งหมด ตามลำดับ

ตาราง 5 ภัยธรรมชาติ

ประเภทของข้อมูล	จำนวน n=226	ร้อยละ
การได้รับภัยธรรมชาติในรอบปี		
ไม่	148	65.5
ได้รับ	78	34.5
ระดับความรุนแรงของภัยธรรมชาติ (n=78)		
น้อย	26	33.3
พอควร	42	53.9
มาก	10	12.8
ความเสียหายของผลผลิต (n=78)		
ไม่เสียหาย	13	16.7
เสียหาย	65	83.3
ลักษณะความเสียหาย (n=65)		
เพียงเล็กน้อย	36	55.4
ประมาณครึ่งหนึ่ง	22	33.8
เสียหายทั้งหมด	7	10.8

1.6 การขายผลผลิตทางการเกษตร

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการขายผลผลิตทางการเกษตร แสดงไว้ในตาราง 6

วิธีการขายพืชผลทางการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.6 ของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ใช้วิธีการขายพืชผลทางการเกษตรโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง เพราะว่าสะดวกไม่ต้องขนส่งไปขายยังตลาด และความแตกต่างของราคาขายก็ไม่มากนัก รองลงมาคือร้อยละ 12.4 นำไป

ขายตลาดด้วยตนเอง เพราะระยะทางไม่ไกลจากตลาดมากนักและยังขายได้ราคาดีกว่า ร้อยละ 6.6 ใช้วิธีการโดยรวมกลุ่มกันขาย เนื่องจากสามารถต่อรองราคาขายกันได้ไม่ต้องเสียเปรียบพ่อค้าคนกลางมากนัก และร้อยละ 4.4 ใช้ทั้งสามวิธีในการขายพืชผลทางการเกษตร

ความเป็นธรรมของราคา พบว่า ร้อยละ 69.9 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เห็นว่าราคาที่ขายนั้นเป็นธรรม เพราะตัวเกษตรกรเองไม่ต้องออกไปขายด้วยตัวเอง ไม่ต้องยุ่งยากในการขนส่ง ร้อยละ 25.7 ราคาที่ขายได้นั้นไม่เป็นธรรมเพราะถูกกดราคาต่ำกว่าความเป็นจริงแต่จำเป็นต้องขาย และพ่อค้าพูดจาไม่สุภาพ

ความพอใจในราคาที่ได้รับ พบว่า ร้อยละ 70.4 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. พอใจกับราคาที่ได้รับในการขายผลผลิตทางการเกษตร ส่วนอีกร้อยละ 25.2 ไม่พอใจ เพราะว่าราคาที่ได้ต่ำกว่าความเป็นจริง ไม่ยุติธรรมต่อเกษตรกรผู้ขายพืชผลทางการเกษตร เช่น กดราคาและโกงตาชั่ง

โดยสรุป วิธีการขายพืชผลทางการเกษตรใช้วิธีขายโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง เพราะว่ามีความสะดวกด้านการขนส่งจากพื้นที่ไปยังตลาด ส่วนเรื่องราคาเกษตรกรเห็นว่าเป็นธรรมและพอใจ เพราะไม่ต้องยุ่งยากเรื่องการขนส่ง เรื่องการหาตลาดรองรับ เป็นต้น ส่วนเกษตรกรที่ไม่พอใจและเห็นว่าราคาไม่เป็นธรรม ก็เพราะถูกโกงตาชั่ง ถูกกดราคาต่ำกว่าความเป็นจริง

ตาราง 6 การขายผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน(n=226)	ร้อยละ
วิธีการขายพืชผลทางการเกษตร		
ขายพ่อค้าคนกลาง	173	76.6
ขายตลาด	28	12.4
รวมกลุ่มกันขาย	15	6.6
ทั้ง 3 วิธีข้างต้น (รวมรายที่ไม่ได้ทำการเกษตร)	10	4.4
ความเป็นธรรมของราคา		
ไม่เป็นธรรม	58	25.7
เป็นธรรม	158	69.9
ระบุไม่ได้	10	4.4

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน(n=226)	ร้อยละ
เหตุผลที่ไม่เป็นธรรม (n=58)		
พ่อค้ากดราคา	51	87.9
ไม่สุภาพ	7	12.1
ความพอใจในราคาที่ได้รับ		
พอใจ	159	70.4
ไม่พอใจ	57	25.2
ระบุไม่ได้	10	4.4
กรณีที่ไม่พอใจในราคาที่ได้รับ (n=57)		
ราคาต่ำ	48	84.2
ถูกโกงตาชั่ง	9	15.8

1.7 การประกอบอาชีพ รายได้ และรายจ่าย

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการประกอบอาชีพ รายได้ และรายจ่าย ได้แสดงไว้ในตาราง 7

อาชีพหลัก พบว่าเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.7 มีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม รองลงมาคือร้อยละ 21.7 รับจ้าง ร้อยละ 7.1 ค้าขาย ร้อยละ 2.7 ราชการ และร้อยละ 0.4 ประกอบอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านและเป็นพนักงานบริษัทในสัดส่วนที่เท่ากัน

อาชีพรอง พบว่าเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 41.7 ไม่มีอาชีพรอง ส่วนเกษตรกรปลูกค้าที่มีอาชีพรองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 25.7 ร้อยละ 17.7 รับจ้าง ร้อยละ 12.4 ค้าขาย ร้อยละ 1.3 รับราชการ ร้อยละ 0.9 ทำประมง และร้อยละ 0.4 เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ และช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ในสัดส่วนที่เท่ากัน

รายได้ภาคเกษตร พบว่าเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 32.3 มีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 25.7 มีรายได้ 50,001 - 100,000 บาท ร้อยละ 20.4 มีรายได้เกิน 150,000 บาท และร้อยละ 16.8 มีรายได้ 100,001 - 150,000 บาท

รายได้นอกภาคเกษตร พบว่าเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 38.9 ไม่มีรายได้จากกิจกรรมนอกภาคเกษตรร้อยละ 37.2 มีรายได้ไม่เกิน 50,000 บาท ร้อยละ 15.0 มีรายได้ 50,001 - 100,000 บาท และร้อยละ 8.9 มีรายได้เกิน 100,000 บาท

รายได้ทั้งหมด พบว่าร้อยละ 35.0 ของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. มีรายได้ทั้งหมด 50,001 - 100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 20.0 มีรายได้เกิน 200,000 บาทต่อปี ร้อยละ 17.7 มีรายได้ 100,001 - 150,000 บาทต่อปี ร้อยละ 14.1 มีรายได้ 150,001 - 200,000 บาทต่อปี และร้อยละ 13.2 มีรายได้ไม่เกิน 50,000 บาท

ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร พบว่าร้อยละ 40.3 ของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. มีรายจ่ายทางการเกษตรเกิน 10,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 31.4 มีรายจ่าย 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 26.5 มีรายจ่ายไม่เกิน 5,000 บาท และร้อยละ 1.8 ไม่มีรายจ่ายทางการเกษตรเลย

รายจ่ายนอกภาคเกษตร พบว่าร้อยละ 52.6 ของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. มีรายจ่ายนอกภาคเกษตร 50,001 - 100,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 23.5 มีรายจ่าย 100,001 - 150,000 บาท ร้อยละ 14.6 มีรายจ่ายไม่เกิน 50,000 บาท และร้อยละ 9.3 มีรายจ่ายไม่เกิน 150,000 บาท

รายจ่ายทั้งหมด พบว่าร้อยละ 46.0 ของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. รายจ่ายทั้งหมดต่อครัวเรือนจำนวน 50,001 - 100,000 บาทต่อปี รองลงมาคือร้อยละ 29.7 มีรายจ่ายทั้งหมด 100,001 - 150,000 บาทต่อปี ร้อยละ 15.9 มีรายจ่ายเกิน 150,000 บาทต่อปี และร้อยละ 8.4 มีรายจ่ายไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี

เห็นได้ว่าเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. กว่าครึ่งมีอาชีพหลักคือประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด ส่วนผู้ประกอบการรับจ้าง ค้าขาย รับราชการ อาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านและพนักงานบริษัท นั้นมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก อาชีพรองเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ไม่มีอาชีพรอง สำหรับเกษตรกรที่มีอาชีพรองจากเกษตรกรรม ได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ ประมง และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ประกอบอาชีพรองดังที่กล่าว

สำหรับรายได้ทั้งหมดของครัวเรือน คือ จำนวนเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตรและอาชีพนอกภาคเกษตรของสมาชิกในครัวเรือนรวมกันในรอบปีที่ผ่านมา พบว่ารายได้ทั้งหมด มีมากที่สุดอยู่ระหว่าง 50,001 - 100,000 บาทต่อปีต่อครัวเรือน และเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยจากภาคเกษตร 113,710.7 บาทต่อปีต่อครัวเรือน และมีรายได้เฉลี่ยจากอาชีพนอกภาคเกษตร 62,936.1 บาทต่อปีต่อครัวเรือน การที่เกษตรกร มีรายได้สูงเนื่องจากเป็นรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด

ส่วนรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน ซึ่งหมายถึงจำนวนเงินที่ใช้จ่ายทั้งทางด้านเกษตรและรายจ่ายนอกภาคเกษตรของเกษตรกรปลูกค้า ธ.ก.ส. ในรอบปีที่ผ่านมา พบว่ารายจ่ายทั้งหมด

มีมากที่สุดอยู่ในช่วงระหว่าง 50,001 - 100,000 บาทต่อปีต่อครัวเรือน และเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายจ่ายทางการเกษตรเฉลี่ย 17,625.8 บาทต่อปีต่อครัวเรือน รายจ่ายนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 95,269 บาทต่อปีต่อครัวเรือน เห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรโดยเฉลี่ยมากกว่ารายจ่ายในภาคเกษตร

ตาราง 7 การประกอบอาชีพ รายได้ และรายจ่ายของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n = 226)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เกษตรกรรวม	153	67.7
รับจ้าง	49	21.7
ค้าขาย	16	7.1
รับราชการ	6	2.7
หัตถกรรมพื้นบ้าน	1	0.4
พนักงานบริษัท	1	0.4
อาชีพรอง		
ไม่มี	93	41.7
เกษตรกรรวม	58	25.7
รับจ้าง	40	17.7
ค้าขาย	28	12.4
รับราชการ	3	1.3
ประมง	2	0.9
รัฐวิสาหกิจ	1	0.4
ช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์	1	0.4

ตาราง 7 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
รายได้ภาคเกษตร		
ไม่มี	11	4.8
50,000 บาทและน้อยกว่า	73	32.3
50,001 - 100,000 บาท	58	25.7
100,001 - 150,000 บาท	38	16.8
มากกว่า 150,000 บาท	46	20.4
ค่าเฉลี่ย 113,323.6 บาท พิสัย = 1,600 - 1,667,080 บาท		
รายได้นอกภาคเกษตร		
ไม่มี	88	38.9
50,000 บาทและน้อยกว่า	84	37.2
50,001 - 100,000 บาท	34	15.0
มากกว่า 100,000 บาท	20	8.9
ค่าเฉลี่ย 62,936.0 บาท พิสัย = 2,000 - 384,000 บาท		
รายได้ทั้งหมด		
50,000 บาทและน้อยกว่า	30	13.2
50,001 - 100,000 บาท	79	35.0
100,001 - 150,000 บาท	40	17.7
150,001 - 200,000 บาท	32	14.2
มากกว่า 200,000 บาท	45	20.0
ค่าเฉลี่ย 147,240.7 บาท พิสัย = 5,000 - 1,667,080 บาท		
รายจ่ายทางการเกษตร		
ไม่มี	4	1.8
5,000 บาทและน้อยกว่า	60	26.5
5,001 - 10,000 บาท	71	31.4
มากกว่า 10,000 บาท	91	40.3
ค่าเฉลี่ย 17,705.1 บาท พิสัย = 27 - 432,236 บาท		

ตาราง 7 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร		
50,000 บาทและน้อยกว่า	33	14.6
50,001 - 100,000 บาท	119	52.6
100,001 - 150,000 บาท	53	23.5
มากกว่า 150,000 บาท	21	9.3
ค่าเฉลี่ย 95,268.9 บาท พิสัย = 12,000 - 591,500 บาท		
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด		
50,000 บาทและน้อยกว่า	19	8.4
50,001 - 100,000 บาท	104	46.0
100,001 - 150,000 บาท	67	29.7
มากกว่า 150,000 บาท	36	15.9
ค่าเฉลี่ย 112,660.8 บาท พิสัย = 27,200 - 625,100 บาท		

1.8 การออม

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการออม ได้แสดงไว้ในตาราง 8

การมีเงินออม พบว่าเกษตรกรรูดค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.4 มีเงินออมจากการทำกิจกรรมทั้งในและนอกภาคเกษตร และร้อยละ 41.6 ของเกษตรกรรูดค้า ธ.ก.ส. ไม่มีเงินออมจากการทำกิจกรรมทั้งในและนอกภาคเกษตร

เงินออมที่ได้จากกิจกรรมในภาคเกษตร พบว่า เกษตรกรรูดค้า ธ.ก.ส. จำนวนกว่าครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 53.1 มีเงินออมจากกิจกรรมในภาคเกษตรอยู่ในช่วงระหว่าง 10,000 บาทและน้อยกว่า ส่วนที่เหลือร้อยละ 28.3 อยู่ในช่วงมากกว่า 20,000 บาท และร้อยละ 18.6 อยู่ในช่วงระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท

เงินออมที่ได้จากกิจกรรมนอกภาคเกษตร พบว่าเกษตรกรรูดค้า ธ.ก.ส. กว่าครึ่งคือร้อยละ 51.8 มีเงินออมที่ได้จากกิจกรรมนอกภาคเกษตรมากกว่า 10,000 บาท และร้อยละ 48.2 มีเงินออมไม่เกิน 10,000 บาท

เงินออมทั้งหมด พบว่าเกษตรกรรูดค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 69.7 มีเงินออมไม่เกิน 25,000 บาท ร้อยละ 22.0 มีเงินออม 25,001 - 50,000 บาท และร้อยละ 8.3 มีเงินออมเกิน 50,000 บาท

วิธีการออมเงิน พบว่าเกษตรกรรูดค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 45.7 มีวิธีการออมเงินโดยนำเงินไปฝากไว้กับ ธ.ก.ส. รองลงมาคือร้อยละ 29.7 ใช้วิธีโดยนำเงินไปฝากไว้กับกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 10.3 ใช้วิธีโดยนำเงินไปฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 6.9 ใช้วิธีโดยนำเงินไปฝากไว้กับแหล่งอื่นๆ ร้อยละ 6.3 ใช้วิธีโดยนำเงินเก็บไว้ที่บ้าน และร้อยละ 1.1 ไปฝากไว้กับสหกรณ์การเกษตรตามลำดับ ซึ่งเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

จะเห็นได้ว่า เงินออมทั้งหมด คือ เงินออมที่ได้จากกิจกรรมในภาคเกษตรและกิจกรรมนอกภาคเกษตร โดยเงินออมทั้งหมดที่มากที่สุดอยู่ในช่วง 25,000 บาทและน้อยกว่า และเกษตรกรส่วนใหญ่มีเงินจากกิจกรรมในภาคเกษตรเฉลี่ย 22,827.3 บาท และเงินออมจากกิจกรรมนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 29,480.4 บาท

โดยสรุปส่วนใหญ่เกษตรกรรูดค้า ได้นำเงินออมของตนเองไปฝากกับ ธ.ก.ส. มากที่สุดเป็นเพราะว่าเกษตรกรให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นต่อ ธ.ก.ส. รวมทั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มเครดิตในการกู้เงินให้กับตัวเอง เป็นต้น รองลงมาคือกลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารพาณิชย์ อื่นๆ และสหกรณ์การเกษตร ตามลำดับ ดังที่กล่าวมาข้างต้นเกษตรกรมีวัตถุประสงค์ร่วมกันที่สำคัญคือ เพื่อกู้เงิน ที่เกษตรกรให้ความไว้วางใจต่อ กลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์การเกษตรน้อยนั้นเป็นเพราะว่า ลักษณะกลุ่มไม่มีความมั่นคง ขาดขั้นตอนและวิธีการที่ชัดเจนจึงทำให้เกษตรกรมีความเชื่อถือน้อย ส่วนธนาคารพาณิชย์เกษตรกรเห็นว่าดอกเบี้ยเงินกู้แพงเกินไป และแพงกว่า ธ.ก.ส. จึงให้ความสำคัญน้อย เกษตรกรที่ใช้วิธีการออมเงินโดยเก็บไว้ที่บ้านนั้น เป็นเพียงเงินจำนวนน้อยที่เก็บไว้ใช้ยามฉุกเฉินหรือยามจำเป็น ทั้งนี้ที่นำเงินออมของตนไปฝากไว้กับแหล่งต่างๆ ข้างต้นวัตถุประสงค์หลักก็เพื่อกู้เงิน ส่วนเรื่องการออมเงินเป็นเพียงวัตถุประสงค์รองเท่านั้น

ตาราง 8 ลักษณะการออมของเกษตรกรรูดค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
เงินออม		
มี	132	58.4
ไม่มี	94	41.6

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
จำนวนเงินออม (n=132)		
25,000 บาท และน้อยกว่า	92	69.7
25,001 - 50,000 บาท	29	22.0
มากกว่า 50,000 บาท	11	8.3
ค่าเฉลี่ย 32,048.33 บาท พิสัย 300 - 1,002,000 บาท		
เงินออมที่ได้จากกิจกรรมในภาคเกษตร (n=113)		
10,000 บาทและน้อยกว่า	60	53.1
10,001 - 20,000 บาท	21	18.6
มากกว่า 20,000 บาท	32	28.3
ค่าเฉลี่ย 22,827.3 บาท พิสัย 300 - 500,000 บาท		
เงินออมที่ได้จากกิจกรรมนอกภาคเกษตร (n=56)		
10,000 บาท และน้อยกว่า	27	48.2
มากกว่า 10,000 บาท	29	51.8
ค่าเฉลี่ย 29,480.4 บาท พิสัย 300 - 502,000 บาท		
วิธีการออมเงิน		
ฝาก ธ.ก.ส.	80	45.7
ฝากกลุ่มออมทรัพย์	52	29.7
ฝากธนาคารพาณิชย์	18	10.3
เก็บไว้ที่บ้าน	11	6.3
ฝากสหกรณ์การเกษตร	2	1.1
อื่นๆ	12	6.9

1.9 มาตรฐานความเป็นอยู่

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของมาตรฐานความเป็นอยู่ได้แสดงไว้ในตาราง 9

ลักษณะบ้าน ที่พบมากที่สุดร้อยละ 67.7 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีบ้านเป็นแบบ หลังคามุงกระเบื้อง ฝาผนังกันด้วยอิฐฉาบปูนซีเมนต์ทั้งหลัง รองลงมาร้อยละ 23.5 หลังคา

มุงกระเบื้องตัวบ้านเป็นลักษณะครึ่งอิฐครึ่งไม้ ร้อยละ 8.0 ฝาผนังกันด้วยไม้กระดานทั้งหลัง และร้อยละ 0.9 สังกะสีทั้งหลัง ส่วนบ้านที่หลังคามุงจากและฝาผนังกันด้วยไม้ไผ่ไม่พบในกลุ่มเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส.

การใช้แสงสว่าง พบว่า เกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ทั้งหมดใช้ไฟฟ้า และเครื่องปั้นไฟของตนเองในการให้แสงสว่างภายในบ้าน ส่วนที่ใช้แบตเตอรี่และตะเกียงในการให้แสงสว่างภายในบ้าน ไม่ปรากฏว่าเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. คนใดใช้

การใช้เชื้อเพลิงหุงต้ม พบว่า เกือบทั้งหมดของเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.3 ใช้แก๊สและไฟฟ้าเป็นเชื้อเพลิงในการหุงต้มอาหาร รองลงมาคือร้อยละ 1.8 ใช้ถ่าน และร้อยละ 0.9 ใช้ฟืน ถือได้ว่ามีในปริมาณที่น้อยมาก

แหล่งน้ำบริโภค จากการศึกษาพบว่ากว่าครึ่งหนึ่ง คือร้อยละ 59.3 ของเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ใช้น้ำบ่อในการบริโภคภายในครัวเรือน รองลงมา คือร้อยละ 26.1 ใช้น้ำขวด ร้อยละ 6.2 ร้อยละ 5.8 และร้อยละ 2.7 ใช้น้ำประปา น้ำบาดาลและน้ำฝน ตามลำดับ ส่วนแหล่งน้ำที่เกษตรกรไม่บริโภคเลย คือแหล่งน้ำจากน้ำคลอง

เห็นได้ว่า มาตรฐานความเป็นอยู่ของเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีในทุกด้านที่สอบถาม กล่าวคือ บ้านมีลักษณะหลังคามุงกระเบื้อง ฝาผนังกันด้วยอิฐฉาบปูนซีเมนต์ทั้งหลัง เกษตรกรใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าและเครื่องปั้นไฟในการให้แสงสว่างภายในบ้าน ส่วนใหญ่ใช้แก๊สและไฟฟ้าในการหุงต้มอาหาร และแหล่งน้ำบริโภค เกษตรกรกว่าครึ่ง ใช้น้ำบ่อในการบริโภค แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีในระดับหนึ่ง

ตาราง 9 มาตรฐานความเป็นอยู่ของเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส.

ประเภทของมาตรฐานความเป็นอยู่	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
ลักษณะบ้าน		
สังกะสี	2	0.9
ไม้กระดาน	18	8.0
ครึ่งอิฐครึ่งไม้	53	23.5
ก่ออิฐหรือปูนทั้งหมด	153	67.7

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูลมาตรฐานความเป็นอยู่	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
การใช้เชื้อเพลิงหุงต้ม		
ฟืน	2	0.9
ถ่าน	4	1.8
แก๊ส/ไฟฟ้า	220	97.3
แหล่งน้ำบริโภค		
น้ำบ่อ	134	59.3
น้ำขุด	59	26.1
น้ำประปา	14	6.2
น้ำบาดาล	13	5.8
น้ำฝน	6	2.7

1.10 การมีสิ่งอำนวยความสะดวก

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ การมีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แสดงไว้ในตาราง 10

จากการศึกษาพบว่ามากกว่าร้อยละ 90.0 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในรูปของ โทรทัศน์ เต้าแก๊ส เตารีดไฟฟ้า ตู้เย็น และรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 77.0 มีวิทยุ ร้อยละ 44.7 มีรถจักรยาน ร้อยละ 21.2 มีรถยนต์ และร้อยละ 17.3 มีจักรเย็บผ้า (ตาราง 10) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ มีฐานะดีมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นภายในบ้าน เช่น โทรทัศน์สามารถใช้ในการหาข่าวสารต่างๆ รถจักรยานยนต์เพื่อความสะดวกในการเดินทางและขนส่งพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น

ตาราง 10 การมีสิ่งอำนวยความสะดวกของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน(n=226)	ร้อยละ*
โทรทัศน์	223	98.7
เต้าแก๊ส	220	97.3
พัดลม	219	96.9
ตู้เย็น	217	96.0

ตาราง 10 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน(n=226)	ร้อยละ
เตารีดผ้า	217	96.0
รถจักรยานยนต์	212	93.8
วิทยุ	174	77.0
จักรยาน	101	44.7
รถยนต์	48	21.2
จักรเย็บผ้า	39	17.3

*ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ

1.11 การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ

รายละเอียดของข้อมูลต่างๆ ของการเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้แสดงไว้ในตาราง 11 กลุ่มเกษตรกร พบว่า เกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. เกือบทั้งหมด ร้อยละ 97.3 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร คงเหลือร้อยละ 1.8 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และร้อยละ 0.4 เป็นประธานและกรรมการของกลุ่มเกษตรกร

สหกรณ์การเกษตร พบว่า เกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.9 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร รองลงมา ร้อยละ 7.1 เป็นสมาชิกของกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ส่วนที่เป็นกรรมการ และประธานกรรมการของกลุ่มสหกรณ์การเกษตรไม่พบว่าเกษตรกรมีหน้าที่ดังกล่าว ในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรแต่อย่างใด

กลุ่มออมทรัพย์ พบว่า ร้อยละ 50.9 ของเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ รองลงมา ร้อยละ 44.7 เป็นสมาชิกของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ ร้อยละ 3.5 และร้อยละ 0.9 เป็นกรรมการและประธานกรรมการของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์

กลุ่มผู้ใช้น้ำ พบว่า เกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.8 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร้อยละ 11.9 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ และร้อยละ 1.3 เป็นกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ ส่วนเป็นประธานกรรมการนั้นไม่ปรากฏว่ามีเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. คนใดเป็น

กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ลูกค้า อ.ก.ส. พบว่าเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.6 เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ร้อยละ 7.5 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ และร้อยละ 0.9 เป็นกรรมการกลุ่ม

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.2 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 19.5 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 0.9 และ ร้อยละ 0.4 เป็นประธานกรรมการและกรรมการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตามลำดับ

โดยสรุป จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ ของ ธ.ก.ส. เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ล้วนแล้วแต่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. ทั้งสิ้น เพราะการเป็นสมาชิกกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ เหมือนมีหลักประกันให้กับตัวเองและครอบครัวเมื่อตัวเองได้เสียชีวิตลง รองลงมาคือกลุ่มออมทรัพย์เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เกษตรกรให้ความสำคัญและเข้าร่วมเป็นสมาชิก เพราะกลุ่มออมทรัพย์ให้ทั้งกู้เงินและออมทรัพย์ไปพร้อมๆ กัน เป็นแหล่งเงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ มีความมั่นคงและเป็นรูปธรรมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ในส่วนของการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร กลุ่มผู้ใช้น้ำ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนั้น มีเพียงจำนวนน้อยที่เป็นสมาชิก ทั้งนี้เพราะการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มดังกล่าว ขาดความต่อเนื่องและขาดผู้นำที่จะประสานงานอย่างจริงจัง อีกทั้งหนี้สินที่สมาชิกบางกลุ่มพยายามหลีกเลี่ยงการชำระหนี้ ส่งผลให้การดำเนินงานต่อไปของกลุ่มไม่เป็นไปอย่างราบรื่น จึงทำให้เกษตรกรให้ความสนใจในการเป็นสมาชิกกลุ่มดังกล่าว เป็นจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มต่างๆ เหล่านี้ตั้งอยู่ในเขตอำเภอรัตนภูมิทั้งสิ้น

ตาราง 11 การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของกลุ่ม	สถานภาพการเป็นสมาชิก (n=226)			
	ไม่ได้เป็นสมาชิก	สมาชิก	กรรมการ	ประธานกรรมการ
กลุ่มเกษตรกร	220 (97.3)	4 (1.8)	1 (0.4)	1 (0.4)*
สหกรณ์การเกษตร	210 (92.9)	16 (7.1)	-	-
กลุ่มออมทรัพย์	115 (50.9)	101 (44.7)	8 (3.5)	2 (0.9)
กลุ่มผู้ใช้น้ำ	196 (86.8)	27 (11.9)	3 (1.3)	-
กลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์	17 (7.5)	207 (91.6)	2 (0.9)	-
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	179 (79.2)	44 (19.5)	1 (0.4)	2 (0.9)

*ตัวเลขในวงเล็บระบุค่าร้อยละ

1.12 พฤติกรรมเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร

รายละเอียดของข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสาร แสดงไว้ในตาราง 12 พฤติกรรมเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารจะเกี่ยวข้องกับการได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านการช่วยเหลือของ ธ.ก.ส. เกี่ยวกับการดำเนินของ ธ.ก.ส. การติดต่อกับบุคคลสำคัญในท้องถิ่น พนักงานธนาคาร และทัศนคติที่มีต่อ ธ.ก.ส.

การได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านความช่วยเหลือ และดำเนินงานต่างๆ ของ ธ.ก.ส. เป็นการศึกษาความถี่ในการได้รับข่าวสารจากแหล่งที่เป็นสื่อต่าง ๆ ได้แก่ (1) สิ่งพิมพ์ (2) วิทยู (3) โทรทัศน์ และ (4) หอกระจายข่าว และการได้รับข่าวสารจากตัวบุคคล ได้แก่ (1) เพื่อนสมาชิกที่กู้เงินด้วยกัน (2) พนักงานฝ่ายสินเชื่อของ ธ.ก.ส. (3) กำนันผู้ใหญ่บ้านหัวหน้ากลุ่ม และ (4) ญาติพี่น้อง รายละเอียดปรากฏในตาราง 10

การได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน

หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ พบว่า เกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.3 เป็นผู้ที่ไม่เคยอ่านสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านความช่วยเหลือและการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. อันได้แก่ ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์รายวัน ข่าวสารจากวารสาร นิตยสาร รายสัปดาห์ของ ธ.ก.ส. และวารสารรายสัปดาห์ที่เกี่ยวกับการเกษตร เป็นต้น ร้อยละ 21.2 เคยอ่านสิ่งพิมพ์อยู่บ้าง (น้อยกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์) ร้อยละ 4.0 อ่านสิ่งพิมพ์น้อยครั้ง (หลายๆ เดือน/ครั้ง) และร้อยละ 0.4 อ่านสิ่งพิมพ์มาก (มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน) แสดงว่า เกษตรกรลูกค้ำได้ให้ความสนใจข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ในปริมาณที่น้อย

วิทยู พบว่า เกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. กว่าครึ่ง คือร้อยละ 68.6 ได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านความช่วยเหลือ และการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. จากวิทยูในระดับพอควร (น้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ร้อยละ 29.6 ไม่เคยได้รับข่าวสารเลย และร้อยละ 1.8 ได้รับข่าวสารน้อย (หลายๆ เดือน/ครั้ง) แสดงว่าเกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. ได้ให้ความสนใจข่าวสารความช่วยเหลือ และการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. อยู่มากพอสมควร

โทรทัศน์ พบว่า ร้อยละ 61.9 ของเกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. ได้รับข่าวสารพอควร (น้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ร้อยละ 28.8 ไม่ได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับความช่วยเหลือ และการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. จากสื่อชนิดนี้เลย ร้อยละ 4.9 และร้อยละ 4.4 ได้รับข่าวสารมาก (มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน) และ ได้รับน้อยครั้ง (หลายๆ เดือน/ครั้ง) ตามลำดับ

หอกระจายข่าว พบว่า เกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.5 ไม่เคยได้รับฟังข่าวสารเกี่ยวกับความช่วยเหลือและการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. เลย ร้อยละ 14.6 ได้รับข่าวสาร

ดังกล่าวจากหออกระจายข่าว ในระดับน้อย (หลาย ๆ เดือน/ครั้ง) และร้อยละ 0.9 ได้รับข่าวสารจากหออกระจายข่าวพอควร (น้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน)

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีการได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับความช่วยเหลือ และการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. จากสื่อทางวิทยุเป็นส่วนใหญ่ เพราะวิทยุเป็นสื่อที่ติดตามข่าวสารได้สะดวกชัดเจน สามารถเปิดรับฟังข่าวสารได้จากทางสถานีวิทยุในท้องถิ่น และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งแรกในประเทศไทยของกรมประชาสัมพันธ์ สะดวกใช้เวลาน้อย และสามารถพกพาติดตัวไปได้เมื่อไปประกอบกิจกรรมทางการเกษตร การหาข่าวสารที่สำคัญรองลงมาซึ่งมีความใกล้เคียงกับสื่อวิทยุ คือสื่อทางโทรทัศน์ คิดเป็น ร้อยละ 61.9 เป็นเพราะว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ติดตามข่าวสารได้สะดวกและชัดเจน เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงประกอบกัน ทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งโทรทัศน์เป็นสื่อที่ใช้เวลาน้อย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครับได้ทุกช่อง ส่วนหนังสือพิมพ์เกษตรกรลูกค้าฯ ได้รับน้อยเพราะเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ จึงให้ความสำคัญน้อย รวมทั้งข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานราชการที่ส่งไปยังหมู่บ้านและตำบลกระจายไม่ทั่วถึง หรือไปกระจุกตัวอยู่จุดใดจุดหนึ่งของหมู่บ้าน จึงมีเพียงเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เพียงบางส่วนหรือบางกลุ่มเท่านั้นที่ได้รับรู้ข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ อีกประการหนึ่งข่าวสารจากทางราชการ/ธ.ก.ส. ที่ส่งไปอาจจะอ่านแล้วเข้าใจยาก ข้อมูลไม่ทันเหตุการณ์ กับภาวะตลาดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เกษตรกรจึงให้ความสำคัญน้อยกว่าสื่ออื่นๆ ส่วนหออกระจายข่าวของหมู่บ้าน บางหมู่บ้านมีหออกระจายข่าวแต่ไม่ได้รับฟังข่าวสารที่น่าสนใจ บางหมู่บ้านมีหออกระจายข่าว แต่ผู้นำหมู่บ้านไม่ได้เปิดให้รับฟังข่าวสารเนื่องจากขาด ขาดการดูแลรักษาซ่อมแซมทำให้เกษตรกรเกิดความเบื่อหน่าย มีเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. น้อยมากที่รับฟังข่าวสารจากหออกระจายข่าวของหมู่บ้าน

การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล

เพื่อนสมาชิกที่กู้เงินด้วยกัน พบว่า ร้อยละ 46.0 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้รับข่าวสารจากเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินด้วยกัน ในระดับพอควร (น้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ร้อยละ 42.5 ไม่เคยได้รับข่าวสารดังกล่าว ร้อยละ 8.4 และร้อยละ 3.1 ได้รับข่าวสารน้อย (หลาย ๆ เดือน/ครั้ง) และมาก (มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ตามลำดับ ซึ่งถือได้ว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ให้ความสำคัญในการรับข่าวสารจากบุคคลพอสมควร

พนักงานฝ่ายสินเชื่อของ ธ.ก.ส. พบว่า ร้อยละ 42.0 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. หาข่าวสารจากพนักงานฝ่ายสินเชื่อ ในระดับพอควร (น้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ร้อยละ 38.9 ที่

ไม่เคยได้หาข่าวสารจากพนักงานฝ่ายสินเชื่อ ร้อยละ 12.8 และร้อยละ 6.2 ได้รับข่าวสารน้อย (หลายๆ เดือน/ครั้ง) และมาก (มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ตามลำดับ

กำนันผู้ใหญ่บ้าน/หัวหน้ากลุ่ม พบว่า ร้อยละ 46.5 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้รับข่าวสารจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน/หัวหน้ากลุ่มในระดับพอควร (น้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ร้อยละ 42.5 ไม่ได้รับข่าวสารเลย ร้อยละ 6.6 และร้อยละ 4.4 หาข่าวสารมาก (มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน) และน้อย (หลายๆ ครั้ง/เดือน) ตามลำดับ

ญาติพี่น้อง พบว่า ร้อยละ 53.5 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. กว่าครึ่ง ไม่เคยได้รับข่าวสารเลย รองลงมาคือร้อยละ 38.9 รับข่าวสารในระดับพอควร (น้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ร้อยละ 5.8 และร้อยละ 1.8 รับข่าวสารน้อย (หลายๆ เดือน/ครั้ง) และมาก (มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน) ตามลำดับ

โดยสรุปการได้รับข่าวสารจากบุคคล เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ได้รับการติดต่อกับบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในการช่วยเหลือ และการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. จากกำนันผู้ใหญ่บ้าน/หัวหน้ากลุ่มต่างๆ มากเป็นอันดับหนึ่ง ในระดับพอควร (น้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน) อาจเป็นเพราะว่ามีหน้าที่ในการติดต่อ ติดตาม ผลการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร การชำระหนี้และประชุมต่างๆ ของสมาชิกภายในกลุ่ม จึงได้เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือต่างๆ ให้สมาชิกรับฟัง อันดับ 2 คือการได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวจากพนักงานฝ่ายสินเชื่อของ ธ.ก.ส. อาจเป็นเพราะว่ามีหน้าที่ในการติดตามการใช้เงินกู้ และติดตามโครงการต่างๆ ของเกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรโดยใช้เงินกู้ของ ธ.ก.ส. รวมทั้งมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานเรื่องสินเชื่อ จึงได้เผยแพร่ข่าวสารด้านการดำเนินงาน การใช้สินเชื่อ และการแนะนำส่งเสริมทางด้านอาชีพประกอบไปด้วยอันดับที่ 3 คือ การได้รับข่าวสารจากเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินด้วยกัน อาจเป็นเพราะว่ามี การพบปะพูดคุยและมาประชุมเพื่อนสมาชิกด้วยกัน จึงมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. อันดับที่ 4 คือ การได้รับข่าวสารจากญาติพี่น้องมีน้อยมาก และในส่วนน้อยที่ติดต่อกันนั้น เป็นเพราะว่าอยู่ในจุดที่ใกล้เคียงกันเท่านั้น หรือมีความเข้าใจว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีการได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. จากสื่อต่างๆ และจากบุคคลต่างๆ เช่น เพื่อนสมาชิกด้วยกัน พนักงานฝ่ายสินเชื่อของ ธ.ก.ส. และกำนันผู้ใหญ่บ้าน/หัวหน้ากลุ่มคืออยู่แล้ว จึงคิดว่าไม่มีความจำเป็นที่จะมาพูดคุยกัน

ตาราง 12 การได้รับข่าวสารการดำเนินงานของ ธ.ก.ส.

ประเภทของสื่อ	ระดับการรับข่าวสาร (n=226)			
	ไม่เคยได้รับ	น้อย	พอควร	มาก
สื่อมวลชน				
หนังสือพิมพ์	168 (74.3)	9 (4.0)	48 (21.2)	1 (0.4)*
วิทยุกระจายเสียง	67 (29.6)	4 (1.8)	155 (68.6)	- -
โทรทัศน์	65 (28.8)	10 (4.4)	140 (61.9)	11 (4.9)
หอกระจายข่าว	191 (84.5)	33 (14.6)	2 (0.9)	- -
สื่อบุคคล				
เพื่อนสมาชิก	96 (42.5)	19 (8.4)	104 (46.0)	7 (3.1)
พนักงาน ธ.ก.ส.	88 (38.9)	29 (12.8)	95 (42.0)	14 (6.2)
กำนันผู้ใหญ่บ้าน/หัวหน้ากลุ่ม	96 (42.5)	10 (4.4)	105 (46.5)	15 (6.6)
ญาติพี่น้อง	121 (53.5)	13 (5.8)	88 (38.9)	4 (1.8)

* ตัวเลขในวงเล็บระบุค่าร้อยละ

1.13 การติดต่อสื่อสารกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการติดต่อสื่อสารกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แสดงไว้ในตาราง 13

ที่ปรึกษาปัญหาการเงิน พบว่า ร้อยละ 53.5 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เมื่อ มีปัญหาเกี่ยวกับการเงิน ขอคำปรึกษากับ ธ.ก.ส. รองลงมาร้อยละ 40.3 ปรึกษาญาติพี่น้อง ร้อยละ 4.9 ปรึกษาเพื่อนสมาชิกเพื่อนสมาชิก ร้อยละ 0.9 ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์ และร้อยละ 0.4 ปรึกษาสมาชิกในครอบครัว

จำนวนครั้งที่ติดต่อ ธ.ก.ส. ในรอบปี พบว่า ร้อยละ 61.1 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ติดต่อกับ ธ.ก.ส. อยู่ในช่วง 1 - 3 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 26.1 อยู่ในช่วง 4 - 6 ครั้ง และร้อยละ 12.8 เกิน 6 ครั้ง

วัตถุประสงค์ที่ไปติดต่อกับ ธ.ก.ส. เมื่อไปติดต่อกับ ธ.ก.ส. พบว่า ร้อยละ 78.3 มีวัตถุประสงค์เพื่อไปชำระหนี้ ร้อยละ 61.9 ไปกู้เงินกับ ธ.ก.ส. ร้อยละ 55.3 เสียเงินมาปนกิจสงเคราะห์ ร้อยละ 8.8 ฝากเงิน และร้อยละ 7.5 ไปประชุมต่างๆ ตามลำดับ

การมาหาของเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ในรอบปี พบว่าในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 59.7 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ระบุว่าไม่เคยมีเจ้าหน้าที่มาหาเกษตรกรถึงบ้าน ส่วนร้อยละ 40.3 ระบุว่ามามีเจ้าหน้าที่มาหาถึงบ้าน จำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่มาหาเกษตรกรถึงบ้านมากที่สุดคือ ร้อยละ 71.4 อยู่ในช่วง 1-2 ครั้ง รองลงคือร้อยละ 13.2 อยู่ในช่วง 3-4 ครั้ง และร้อยละ 4.4 ระบุว่าอยู่ในช่วง 4 ครั้งขึ้นไป ส่วนวัตถุประสงค์ที่เจ้าหน้าที่เดินทางมาหาเกษตรกร ร้อยละ 52.7 เรื่องการชำระหนี้ ร้อยละ 29.7 เพื่อไปดูที่ดินของเกษตรกร ร้อยละ 9.9 มีวัตถุประสงค์เพื่อนัดประชุมเกษตรกร และร้อยละ 7.7 เพื่อเยี่ยมเยียนเกษตรกร

การให้คำแนะนำเรื่องสินเชื่อจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. พบว่า ร้อยละ 66.4 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ระบุว่า การให้คำปรึกษาและแนะนำเรื่องสินเชื่อของพนักงาน เป็นประโยชน์ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 24.3 เห็นว่า มีประโยชน์มาก ร้อยละ 5.8 มีประโยชน์น้อย และร้อยละ 3.5 ไม่มีประโยชน์เลย

ความประพฤติดของเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. พบว่า ร้อยละ 52.2 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เห็นว่าพนักงาน มีความประพฤติและปฏิบัติตัวต่อลูกค้า ธ.ก.ส. สุภาพมาก รองลงมา ร้อยละ 45.1 ค่อนข้างสุภาพ และร้อยละ 2.7 ไม่สุภาพต่อเกษตรกรที่มาติดต่อ เหตุผลที่ไม่สุภาพ คือ พุดจาไม่สุภาพ ไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้คำแนะนำต่อเกษตรกรลูกค้าที่ไปติดต่อ กับ ธ.ก.ส.

การได้รับความสะดวกจากการติดต่อชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. พบว่า ร้อยละ 51.3 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เห็นว่า ได้รับความสะดวกจากพนักงานธนาคารในการติดต่อชำระหนี้ ในระดับปานกลาง ส่วนร้อยละ 48.2 ได้รับความสะดวกมาก ร้อยละ 0.4 ได้รับความสะดวกน้อย

ความรู้สึกหลังจากการทวงถามหนี้ พบว่า ร้อยละ 68.1 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ถูกทวงถามหนี้ มีความต้องการอยากชำระหนี้ให้เสร็จโดยเร็ว รองลงมาคือร้อยละ 20.4 มีความวิตกกังวล และร้อยละ 11.5 มีความรู้สึกเฉยๆ ต่อการทวงถามหนี้บ่อยครั้งของพนักงาน ธ.ก.ส. เหตุผลที่มีความรู้สึกเฉยๆ เพราะเจ้าหน้าที่ของธนาคาร พุดจาไม่ไพเราะ และไม่ให้ความสำคัญต่อเกษตรกรลูกค้าฯ เช่น ไม่ให้คำแนะนำต่อเกษตรกรที่ไปติดต่ออย่างทั่วถึง แนะนำเฉพาะเกษตรกรรายที่เจ้าหน้าที่รู้จักให้ความสนทนมนเป็นพิเศษ

สรุป เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความไว้วางใจต่อ ธ.ก.ส. ในการรักษาปัญหาทางการเงิน จำนวนครั้งที่ไปติดต่อในรอบปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-3 ครั้ง ร้อยละ 61.1 วัตถุประสงค์ที่ไปติดต่อคือเรื่องเกี่ยวกับการชำระหนี้ เสียคาปนกิจสงเคราะห์ กู้เงิน และประชุม ตามลำดับ การมาหาของเจ้าหน้าที่ ในรอบปีที่ผ่านมาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 40.3 มีเจ้าหน้าที่มาหาถึงบ้าน

อยู่ในช่วง 1 - 2 ครั้ง มากที่สุด วัตถุประสงค์ที่เจ้าหน้าที่มาหาคือ เรื่องการชำระหนี้ คู่พื้นที่ทำการเกษตร นัดประชุม และเยี่ยมเยียน และเกษตรกรเห็นว่าการให้คำแนะนำเรื่องสินเชื่อจากเจ้าหน้าที่ เป็นประโยชน์ต่อตัวเกษตรกรในระดับปานกลางมากที่สุด คือ ร้อยละ 66.4 ส่วนเรื่องความประพฤติดของเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่แล้วสุภาพมาก รวมถึงการได้รับความสะดวกจากการไปติดต่อชำระหนี้และเรื่องต่างๆ กับ ธ.ก.ส. ในระดับปานกลาง ได้รับความสะดวกมาก และน้อยตามลำดับ ความรู้สึกเมื่อเกษตรกรถูกทวงถามหนี้มากที่สุด คือรู้สึกอยากชำระหนี้ให้เสร็จเร็วๆ วิตกกังวล ไม่วิตกกังวล และเฉยๆ เหตุผลที่มีความรู้สึกเฉยๆ ก็เพราะเกษตรกรสามารถนำเงินมาชำระหนี้ได้ หรือเกษตรกรไม่มีความกระตือรือร้นในการชำระหนี้ เนื่องจากพนักงานพูดจาไม่สุภาพ ไม่ให้ความสำคัญต่อเกษตรกร ให้คำแนะนำเฉพาะเกษตรกรบางรายที่เจ้าหน้าที่รู้จักมักคุ้น เป็นต้น

ตาราง 13 การติดต่อสื่อสารกับ ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
ที่ปรึกษาปัญหาการเงิน		
ธ.ก.ส.	121	53.5
ญาติ	91	40.3
สมาชิกกลุ่ม	11	4.9
กลุ่มออมทรัพย์	2	0.9
ครอบครัว	1	0.4
จำนวนครั้งที่ติดต่อกับ ธ.ก.ส. ในรอบปี		
1 - 3 ครั้ง	138	53.5
4 - 6 ครั้ง	59	26.1
มากกว่า 7 ครั้ง	29	12.8
วัตถุประสงค์ที่ไปติดต่อกับ ธ.ก.ส.*		
ชำระหนี้	177	78.3
กู้เงิน	140	61.9
เสียดำเนินกิจสงเคราะห์	125	55.3
ประชุม	17	7.5
อื่นๆ (ฝากเงิน, ถอนเงิน, ไปปรึกษา)	20	8.8

ตาราง 13 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน(n=226)	ร้อยละ
การมาหาของเจ้าหน้าที่ ฅ.ก.ส.ในรอบปี		
เคย	91	40.3
ไม่เคย	135	59.7
จำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่มาหาในรอบปี (n=91)		
1 - 2 ครั้ง	65	71.4
3 - 4 ครั้ง	12	13.2
มากกว่า 5 ครั้ง	4	4.4
ระบุไม่ได้	10	11.0
วัตถุประสงค์ที่เจ้าหน้าที่ ฅ.ก.ส. มาหา (n=91)		
การชำระหนี้	48	52.7
ดูพื้นที่ที่ทำโครงการ/สัมภาษณ์เกษตรกร	27	29.7
นัดประชุม	9	9.9
เยี่ยมเยียน	7	7.7
ประโยชน์ที่ได้จากคำแนะนำเรื่องสินเชื่อของเจ้าหน้าที่ ฅ.ก.ส.		
มาก	55	24.3
ปานกลาง	150	66.4
น้อย	13	5.8
ไม่ให้เลย	8	3.5
ความประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ฅ.ก.ส.		
ดีมาก	118	52.2
ค่อนข้างดี	102	45.1
ไม่ดีมาก	6	2.7
การได้รับความสะดวกจากพนักงานเมื่อติดต่อชำระหนี้		
มาก	109	48.2
ปานกลาง	116	51.3
น้อย	1	0.4

ตาราง 13 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
ความรู้สึกหลังจากถูกทวงถามหนี้		
อยากชำระหนี้ให้เสร็จโดยเร็ว	154	68.1
วิตกกังวล	46	20.4
เฉยๆ	26	11.5

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.14 ทักษะคดีที่มีต่อ ธ.ก.ส.

ทัศนคติของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เป็นการศึกษาถึงความรู้สึกที่มีต่อ ธ.ก.ส. โดยทั่วไป มีรายละเอียดในตาราง 14

1.14.1 ธ.ก.ส. เป็นแหล่งเงินกู้ที่มีการให้เงินกู้โดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรม คือไม่แพงจนเกินไป เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 80.1 ตอบว่าเห็นด้วย ร้อยละ 14.6 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 3.1 ตอบว่าไม่แน่ใจ ส่วนร้อยละ 1.3 เห็นด้วยอย่างยิ่ง และร้อยละ 0.9 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.14.2 การให้เงินกู้ของ ธ.ก.ส. ไม่ได้เลือกที่รักมักที่ชัง ให้ความสำคัญธรรมแก่เกษตรกรทุกคนโดยเสมอภาค ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.4 ตอบว่าเห็นด้วย ร้อยละ 17.7 ตอบว่าไม่แน่ใจ ร้อยละ 10.2 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 1.3 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และร้อยละ 0.4 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.14.3 ธ.ก.ส. เป็นแหล่งเงินกู้ที่สามารถให้คำปรึกษาในการชำระหนี้ เมื่อเกษตรกรมีปัญหา ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.2 ตอบว่าเห็นด้วย รองลงมา ร้อยละ 10.6 ตอบว่าไม่แน่ใจ ร้อยละ 2.7 ไม่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งซึ่งมีความเห็นร่วมกัน ส่วนร้อยละ 0.9 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.14.4 การให้เงินกู้ ของ ธ.ก.ส. จะให้เกษตรกรลูกค้าปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของโครงการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.2 ตอบว่าเห็นด้วย รองลงมาคือร้อยละ 8.0 ตอบว่าไม่แน่ใจ ร้อยละ 6.2 และร้อยละ 1.3 ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งซึ่งมีความคิดเห็นร่วมกัน

1.14.5 ธ.ก.ส. เป็นแหล่งเงินกู้ที่สร้างความมั่นคงและมั่นใจแก่เกษตรกรลูกค้าทุกคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.8 ตอบว่าเห็นด้วย รองลงมาร้อยละ 22.6 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 3.5 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 2.2 เห็นด้วยอย่างยิ่ง และร้อยละ 0.9 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ

1.14.6 การบริการของ ธ.ก.ส. ไม่ทั่วถึงและยุ่งยาก ต่อการเดินทางไปติดต่อ ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.4 ตอบว่าไม่เห็นด้วย รองลงมาคือร้อยละ 8.8 เห็นด้วย ร้อยละ 5.3 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และร้อยละ 0.4 ไม่แน่ใจ ตามลำดับ

1.14.7 เมื่อเกิดการเสียหายในการทำกิจกรรมทางการเกษตร ธ.ก.ส. มักผ่อนปรน ให้เสมอ เกษตรกรลูกค้า กว่าครึ่งร้อยละ 53.5 ตอบว่าไม่แน่ใจ รองลงมาร้อยละ 35.0 เห็นด้วย ร้อยละ 8.8 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 1.3 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และร้อยละ 0.4 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.14.8 ธ.ก.ส. ไม่อำนวยความสะดวกกับเกษตรกรลูกค้าทุกคนที่มาใช้บริการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 81.0 ตอบว่าไม่เห็นด้วย รองลงมาร้อยละ 9.3 ตอบว่าเห็นด้วย ร้อยละ 5.3 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 4.0 ไม่แน่ใจ และร้อยละ 0.4 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งซึ่งเกษตรกรลูกค้า ให้ความคิดเห็นน้อยมาก

โดยสรุป เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีทัศนคติที่เห็นสอดคล้องกับ ธ.ก.ส. ของข้อคำถามข้อที่ 1,2,3,4,5,6 และข้อ 8 ด้วยเหตุผลดังนี้ (1) เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เป็นแหล่งเงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยที่ธรรมและไม่แพงจนเกินไป สำหรับตัวเกษตรกรเองเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์และแหล่งเงินกู้ภายนอกที่คิดอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า (2) ธ.ก.ส. เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการแก้ปัญหาด้าน ราคาและคุณภาพผลผลิต เช่น มีการประกันราคาผลผลิต รับจำหน่ายผลผลิตเมื่อผลผลิตตกต่ำ และมีมากจนเกินความจำเป็น (3) ช่วยเหลือทางการเงิน ส่งเสริมการผลิตต่อเกษตรกรลูกค้า ให้คำปรึกษาในการชำระหนี้แนะแนวทางในการประกอบอาชีพทางการเกษตรต่างๆ รวมทั้งนำเทคโนโลยีและแนวคิดใหม่ๆ มาเผยแพร่ให้กับเกษตรกร ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ช่วยลดปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรทางด้านสินเชื่อ ด้านการเกษตรและยังช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ส่วนคำถามข้อที่ 7 นั้นเกษตรกรมีทัศนคติที่แตกต่างไปจากข้ออื่นๆ คือเกษตรกรมีทัศนคติที่เป็นกลางหรือไม่แน่ใจ เกษตรกรไม่แน่ใจว่าเมื่อผลผลิตได้รับ ความเสียหายแล้ว ธ.ก.ส. จะผ่อนปรนให้หรือเปล่า เพราะเกษตรกรไม่เคยไปขอความช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าว

ตาราง 14 ทักษะคติของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

คำถาม	ระดับทัศนคติ (n=226)				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ธ.ก.ส.เป็นแหล่งเงินกู้ที่มีการ ให้กู้เงิน โดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่ เป็นธรรม	2(0.9)	33(14.6)	7(3.1)	181(80.1)	3(1.3)**
2. การให้เงินกู้ของ ธ.ก.ส. ไม่ได้ เลือกที่รักมักที่ชัง ให้ความเป็นธรรม แก่เกษตรกรทุกคนโดยเสมอกัน	3(1.3)	23(10.2)	40(17.7)	155(70.4)	1(0.4)
3. ธ.ก.ส.เป็นแหล่งเงินกู้ที่สามารถ ให้คำปรึกษาในการชำระหนี้เมื่อมี ปัญหา	2(0.9)	6(2.7)	24(10.6)	188(83.2)	3(1.3)
4. ธ.ก.ส.ให้เกษตรกรปฏิบัติตาม วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ซึ่งขึ้น อยู่กับความเหมาะสมของโครงการ	3(1.3)	14(6.2)	18(8.0)	188(83.2)	3(1.3)
5. ธ.ก.ส.เป็นแหล่งเงินกู้ที่สร้าง ความมั่นคงและมั่นใจแก่เกษตรกร ทุกคน	5(2.2)	2(0.9)	8(3.5)	51(22.6)	160(70.8)
6. การบริการของ ธ.ก.ส.ไม่ทั่วถึง ยุ่งยากต่อการเดินทางไปติดต่อ*	-	193(85.4)	1(0.4)	20(8.8)	12(5.3)
7. เมื่อเกิดการเสียหายในการทำ กิจกรรมทางการเกษตร ธ.ก.ส.มัก ผ่อนปรนให้เสมอ	3(1.3)	20(8.8)	121(53.5)	81(35.0)	1(0.4)
8. ธ.ก.ส. ไม่อำนวยความสะดวก กับเกษตรกรทุกคนที่มาใช้บริการเลย*	1(0.4)	183(81.0)	9(0.4)	21(9.3)	12(5.3)

* คำถามปฏิเสธ

** ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

2. การกู้และการใช้เงินกู้

2.1 การกู้ยืม

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการกู้ยืม แสดงไว้ในตาราง 15

จำนวนครั้งในการกู้ พบว่า ร้อยละ 59.7 ของเกษตรกรรูดค้ำ ธ.ก.ส. กู้เงินจำนวน 1 - 5 ครั้ง ร้อยละ 22.6 อยู่ในช่วง 10 ครั้งขึ้นไป และร้อยละ 17.7 อยู่ในช่วง 5 - 10 ครั้ง ตามลำดับ

จำนวนกู้เงินระยะสั้นในรอบปี พบว่า ร้อยละ 46.9 ของเกษตรกรรูดค้ำ ธ.ก.ส. ได้กู้เงินระยะสั้นในช่วง 15,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 39.3 อยู่ในช่วง 30,000 บาทขึ้นไป และร้อยละ 13.8 อยู่ในช่วง 15,000 บาทและต่ำกว่า

จำนวนกู้เงินระยะปานกลางในรอบปี พบว่า ร้อยละ 35.7 ของเกษตรกรรูดค้ำ ธ.ก.ส. กู้เงินระยะปานกลางในช่วง 30,000 บาทและต่ำกว่า รองลงมาคือร้อยละ 33.3 อยู่ในช่วง 60,000 บาทขึ้นไป และร้อยละ 31.0 ตั้งแต่ 30,001 - 60,000 บาท ซึ่งมีความใกล้เคียงกัน

จำนวนกู้เงินระยะยาวในรอบปี พบว่า ร้อยละ 40.0 ของเกษตรกรรูดค้ำ ธ.ก.ส. กู้เงินระยะยาวอยู่ในช่วง 30,001 - 60,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 18.0 เท่ากัน อยู่ในช่วง 30,000 บาทและน้อยกว่า 90,001 - 120,000 บาท และมากกว่า 150,000 บาท ร้อยละ 4.0 อยู่ในช่วง 60,001 - 90,000 บาท และร้อยละ 2.0 อยู่ในช่วงอยู่ 120,001 - 150,000 บาท ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าน้อยมาก

ความเพียงพอของเงินกู้ ร้อยละ 82.7 ของเกษตรกรรูดค้ำ ธ.ก.ส.ส่วนใหญ่ ได้รับเงินกู้เพียงพอกับความต้องการ ส่วนที่เหลือร้อยละ 17.3 ได้รับเงินกู้ไม่เพียงพอกับความต้องการ

การแก้ปัญหาเมื่อเงินกู้ไม่เพียงพอ พบว่า ร้อยละ 46.1 ของเกษตรกรรูดค้ำ ธ.ก.ส. ไปกู้จากแหล่งเงินกู้อื่น เช่น ญาติ กลุ่มออมทรัพย์ นายทุน และธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 30.8 เกษตรกรได้รับเงินกู้ไม่เพียงพอกับความต้องการ ใช้เงินออมของตัวเองที่มีอยู่ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และร้อยละ 23.1 ทำเรื่องขอกู้เงินใหม่

โดยสรุป จะเห็นได้ว่าจำนวนครั้งที่เกษตรกรรูดค้ำ ธ.ก.ส. กู้เงินมากที่สุดคือ 1 - 5 ครั้ง มากกว่า 10 ครั้ง และ 5 - 10 ครั้ง ตามลำดับ และในรอบปีที่ผ่านมาเกษตรกรกู้เงินระยะสั้นมากที่สุด รองลงมาคือระยะยาวและระยะปานกลาง ในส่วนของความเพียงพอของเงินกู้นั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับเงินกู้เพียงพอกับความต้องการ ส่วนเกษตรกรที่ได้รับเงินกู้ไม่เพียงพอแก้ไข โดยการไปกู้จากแหล่งเงินกู้อื่น เช่น ญาติ กลุ่มออมทรัพย์ นายทุนและธนาคารพาณิชย์ เกษตรกรบางรายแก้ไขโดยการใช้จ่ายเงินออมของตนเองมาเสริมกับเงินกู้ที่ได้รับ และบางรายใช้วิธีการกู้ใหม่

ตาราง 15 การกู้ยืมของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
จำนวนครั้งในการกู้เงิน (n = 226)		
1 - 5 ครั้ง	135	59.7
5 - 10 ครั้ง	40	17.7
11 ครั้งและมากกว่า	51	22.6
ค่าเฉลี่ย 7.4 ครั้ง พิสัย = 1 - 20 ครั้ง		
การกู้เงินระยะสั้นในรอบปี (n=160)		
15,000 บาทและน้อยกว่า	22	13.8
15,001 - 30,000 บาท	75	31.1
มากกว่า 30,000 บาท	63	39.3
ค่าเฉลี่ย 35,256 บาท พิสัย = 3,000 - 200,000 บาท		
การกู้เงินระยะปานกลางในรอบปี (n=42)		
30,000 บาทและน้อยกว่า	15	35.7
30,001 - 60,000 บาท	13	31.0
มากกว่า 60,000 บาท	14	33.3
ค่าเฉลี่ย 62,285 บาท พิสัย = 6,000 - 230,000 บาท		
การกู้เงินระยะยาวในรอบปี (n=50)		
30,000 บาทและน้อยกว่า	9	18.0
30,001 - 60,000 บาท	20	40.0
60,001 - 90,000 บาท	2	4.0
90,001 - 120,000 บาท	9	18.0
มากกว่า 120,000 บาท	10	20.0
ค่าเฉลี่ย 123,540 บาท พิสัย = 15,000 - 1,000,000 บาท		
ความเพียงพอของเงินกู้		
เพียงพอ	186	82.3
ไม่เพียงพอ	39	17.3

ตาราง 15 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
การแก้ปัญหาเมื่อเงินกู้ไม่เพียงพอ (n=39)		
หาจากแหล่งอื่น (ญาติ, กลุ่มออมทรัพย์)	18	46.1
ใช้เงินทุนของตัวเอง	12	30.8
กู้ใหม่	9	23.1

2.2 การใช้เงินกู้

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการใช้เงินกู้ แสดงในตาราง 16

ประเภทของกิจกรรม พบว่า หลังจากที่ได้ขอสินเชื่อเงินจาก ธ.ก.ส. ไปแล้ว ร้อยละ 28.7 ใช้สำหรับทำนา ร้อยละ 18.1 ทำไร่สวนผสม ร้อยละ 16.4 ทำสวน ร้อยละ 7.5 เลี้ยงสัตว์ และอื่นๆ ได้แก่ ต่อเติมบ้าน ผ่อนรถจักรยานยนต์และรถยนต์ และซื้อรถยนต์

การใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ ร้อยละ 83.2 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้นำเงินไปดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรต่างๆ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่เสนอโครงการไป ธ.ก.ส. ร้อยละ 16.8 นำเงินไปใช้ไม่ตรงวัตถุประสงค์ เหตุผลเพราะนำไปซื้อรถจักรยานยนต์และรถยนต์ สร้างบ้านและชำระหนี้ในระบบ เป็นต้น

การมาตรวจสอบการใช้เงินกู้ในรอบปี พบว่า เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 69.5 ไม่เคยมีเจ้าหน้าที่ มาตรวจสอบการใช้เงินของเกษตรกรเลย ร้อยละ 30.5 เคยมีเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบการใช้เงินกู้ของเกษตรกร

จำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่มาตรวจสอบการใช้เงินกู้ พบว่าร้อยละ 59.4 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ระบุว่าเคยมีเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบการใช้เงินกู้ในช่วง 1 ครั้ง รองลงมาคือ ร้อยละ 27.5 อยู่ในช่วง 2 ครั้ง และร้อยละ 13.1 อยู่ในช่วงมากกว่า 2 ครั้ง

จำนวนครั้งที่ได้รับหนังสือเตือนในรอบปี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.5 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้รับหนังสือเตือนจำนวน 1 ครั้ง ร้อยละ 4.5 จำนวน 2 ครั้ง และร้อยละ 12.4 ได้รับหนังสือเตือน มากกว่า 2 ครั้ง

การได้รับหนังสือเตือนจาก ธ.ก.ส. ในรอบปี พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 87.6 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้รับหนังสือเตือนจากธนาคารฯ และร้อยละ 12.4 ไม่ได้รับหนังสือเตือน

โดยสรุป เมื่อเกษตรกรได้รับเงินกู้จาก ธ.ก.ส. แล้วก็นำไปดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางภาคเกษตรเป็นสำคัญได้แก่ ทำนา ไร่ นาสวนผสม ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่ นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ส่วนเกษตรกรที่นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์นั้นคือ นำไปซื้อรถยนต์ สร้างบ้าน และชำระหนี้ในระบบ เจ้าหน้าที่มาตรวจสอบการใช้เงินกู้ จำนวน 1 ครั้ง และเมื่อใกล้ถึงกำหนดการชำระหนี้ พบว่าเกษตรกรได้รับหนังสือเตือนให้ไปชำระหนี้ จำนวน 1 ครั้ง ซึ่งนับว่ามากที่สุด

ตาราง 16 การใช้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
ประเภทของกิจกรรม		
ทำนา	65	28.7
ทำสวน	37	16.4
ทำสวนผสม	41	18.1
เลี้ยงสัตว์	17	7.5
อื่นๆ	66	29.3
การใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์		
ไม่ตรง	38	16.8
ตรง	188	83.2
เหตุผลที่ใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์(n=38)		
ชำระหนี้เก่า	3	7.9
สร้างบ้าน	3	7.9
ซื้อรถจักรยานยนต์และรถยนต์	6	15.8
อื่นๆ	26	68.4
การตรวจสอบการใช้เงินกู้ในรอบปีโดยเจ้าหน้าที่		
ธ.ก.ส.		
ไม่เคย	157	69.5
เคย	69	30.5

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
จำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่มาตรวจสอบการใช้เงินกู้ (n=69)		
1 ครั้ง	41	59.4
2 ครั้ง	19	27.5
มากกว่า 2 ครั้ง	9	13.1
จำนวนครั้งที่ได้รับหนังสือเตือนในรอบปี (n=198)		
1 ครั้ง	185	93.5
2 ครั้ง	9	4.5
มากกว่า 2 ครั้ง	4	2.0
เมื่อใกล้ถึงกำหนดการชำระคืนเงินกู้ ได้รับหนังสือเตือนจาก ธ.ก.ส.		
ไม่ได้รับ	28	12.4
ได้รับ	198	87.6

2.3 การรับรู้เกี่ยวกับการชำระหนี้

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ของการรับรู้เกี่ยวกับการชำระหนี้แสดงไว้ในตาราง 17 เปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายที่ใช้ลงทุน พบว่า ร้อยละ 53.1 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีรายได้สูงกว่ารายจ่าย รองลงมาคือร้อยละ 34.1 มีรายได้เท่ากับรายจ่าย ร้อยละ 11.9 มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย เนื่องจากภาวะฝนทิ้งช่วง และโรคระบาดทำให้ผลผลิตที่ได้น้อยส่งผลให้รายได้น้อยกว่ารายจ่าย และร้อยละ 0.9 ระบุไม่ได้ว่าเมื่อนำเงินไปลงทุนแล้วมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย รายได้เท่ากับรายจ่าย และรายได้น้อยกว่ารายจ่ายเพราะตัวเกษตรกรเองไม่ได้สนใจในการวางแผนการใช้จ่ายเป็นสำคัญ หามาได้เท่าไรก็ใช้จ่ายไป โดยรวมเกษตรกรที่ไม่ประกอบกิจกรรมทางการเกษตรด้วย

ประเภทของเงินที่ใช้ชำระหนี้ ธ.ก.ส. ในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.4 ได้เงินชำระหนี้จากกิจกรรมเกษตร รองลงมาคือร้อยละ 34.1 จากรายได้ทั้งในและนอกภาคเกษตร และร้อยละ 7.5 นอกภาคเกษตร

การทราบกำหนดการชำระหนี้ พบว่าร้อยละ 61.1 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ทราบกำหนดการชำระหนี้จากหัวหน้ากลุ่มลูกค้า รองลงมาคือร้อยละ 36.3 จากพนักงานของ ธ.ก.ส. ร้อยละ 2.2 เพื่อนสมาชิก และร้อยละ 0.4 สมาชิกในครอบครัว

ระยะเวลาที่คิดว่าจะชำระหนี้หมด พบว่า ร้อยละ 58.9 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ระบุว่าจะใช้ระยะเวลาในการชำระหนี้หมดภายใน 1 ปีและต่ำกว่า รองลงมาคือร้อยละ 28.3 ระบุว่าใช้ระยะเวลา 4 - 5 ปี ร้อยละ 9.3 ใช้ระยะเวลา 2 - 3 ปี และร้อยละ 3.5 ใช้ระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

ลักษณะการชำระหนี้ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.4 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สามารถชำระหนี้ได้ทั้งต้นและดอกเบี้ยทั้งหมด และร้อยละ 1.3 ชำระดอกเบี้ยทั้งหมด และร้อยละ 1.3 ผ่อนชำระดอกเบี้ยเพียงบางส่วน

ความสนใจในการชำระหนี้ พบว่ากว่าครึ่งคือร้อยละ 63.7 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีความสนใจในการชำระหนี้น้อย รองลงมาคือร้อยละ 17.7 ไม่สนใจเลย เพราะตัวเกษตรกรคิดว่ามีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา ส่วนร้อยละ 14.6 ให้ความสนใจมาก และร้อยละ 4.0 มีความสนใจในระดับปานกลาง

เหตุผลที่ไม่สนใจ พบว่า เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 87.5 ไม่สนใจเพราะมีรายได้เพียงพอในการชำระหนี้ และร้อยละ 12.5 ไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ

สรุป เมื่อเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายที่ใช้ในการลงทุน พบว่าเกษตรกรกว่าครึ่ง ร้อยละ 53.1 มีรายได้มากกว่ารายจ่าย รองลงมามีรายได้เท่ากับรายจ่าย และรายได้น้อยกว่ารายจ่ายตามลำดับ เงินที่นำไปชำระหนี้ในรอบปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่ได้จาก กิจกรรมในภาคเกษตร รองลงมาทั้งในและนอกภาคเกษตร และจากการกู้และนอกภาคเกษตรร่วมกัน ส่วนการทราบกำหนดการชำระหนี้ เกษตรกรร้อยละ 61.1 ทราบจากหัวหน้ากลุ่ม พนักงาน เพื่อนสมาชิก และสมาชิกในครอบครัว ส่วนระยะเวลาที่เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าจะชำระหนี้หมดคือ 1 ปีและต่ำกว่า , 4 - 5 ปี, 2 - 3 ปี และ 5 ปีขึ้นไป ระยะเวลาในการชำระหนี้ที่ขึ้นอยู่กับประเภทของเงินกู้ด้วย การชำระหนี้ส่วนใหญ่เกษตรกรจะชำระทั้งต้นและดอกเบี้ย ในเรื่องการชำระหนี้เกษตรกรมีความสนใจน้อย ไม่สนใจเลย มากและปานกลาง เหตุผลที่เกษตรกรไม่มีความสนใจเลยก็เพราะตัวเกษตรกรเองมีรายได้เพียงพอในการชำระหนี้อยู่แล้ว

ตาราง 17 การรับรู้เกี่ยวกับการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน(n=226)	ร้อยละ
เปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายที่ใช้ลงทุน		
รายได้สูงกว่ารายจ่าย	120	53.1
รายได้เท่ากับรายจ่าย	77	34.1
รายได้น้อยกว่ารายจ่าย	27	11.9
ระบุไม่ได้	2	0.9
ประเภทของเงินที่ใช้ชำระหนี้ อ.ก.ส.		
ภาคเกษตร	132	58.4
นอกภาคเกษตร	17	7.5
ในและนอกภาคเกษตร	77	34.1
การทราบกำหนดการชำระหนี้		
หัวหน้ากลุ่มลูกค้า	138	61.1
สมาชิกในกลุ่มลูกค้า	5	2.2
พนักงาน อ.ก.ส.	82	36.3
สมาชิกในครอบครัว	1	0.4
ระยะเวลาที่คิดว่าจะชำระหนี้หมด		
1 ปีและน้อยกว่า	133	58.9
2-3 ปี	21	9.3
4-5 ปี	64	28.3
6 ปีและมากกว่า	8	3.5
ลักษณะการชำระหนี้		
ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยทั้งหมด	220	97.4
ชำระดอกเบี้ยทั้งหมด	3	1.3
ผ่อนชำระดอกเบี้ยบางส่วน	3	1.3
ความหนักใจในการชำระหนี้		
น้อย	144	63.7
ปานกลาง	9	4.0
มาก	33	14.6
ไม่หนักใจเลย	40	17.7

ตาราง 17 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
เหตุผลที่ไม่หนักใจ (n=40)		
มีรายได้ส่งให้	35	87.5
ระบุไม่ได้	5	12.5

2.4 การชำระหนี้

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการชำระหนี้ แสดงไว้ในตาราง 18

เงินต้นถึงกำหนดชำระในรอบปี พบว่าร้อยละ 49.1 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีเงินต้นถึงกำหนดชำระในช่วง 30,000 บาทและน้อยกว่า รองลงมาคือร้อยละ 36.3 ในช่วง 30,001 - 60,000 บาท และร้อยละ 14.6 ในช่วง 60,000 บาทขึ้นไป

ดอกเบี้ยถึงกำหนดชำระในรอบปี พบว่าร้อยละ 66.8 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีดอกเบี้ยถึงกำหนดชำระอยู่ในช่วง 5,000 บาทและต่ำกว่า รองลงมาคือร้อยละ 20.4 อยู่ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท และร้อยละ 12.8 ชำระอยู่ในช่วง 10,000 บาทขึ้นไป

จำนวนเงินต้นที่ชำระได้ พบว่า ร้อยละ 62.4 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สามารถชำระหนี้ได้ 30,000 บาทและน้อยกว่า รองลงมาคือร้อยละ 30.1 อยู่ในช่วง 30,001 - 60,000 บาท และร้อยละ 7.5 อยู่ในช่วง 60,000 บาทขึ้นไป

จำนวนดอกเบี้ยที่ชำระได้ พบว่า ร้อยละ 74.3 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สามารถชำระดอกเบี้ยได้อยู่ในช่วง 5,000 บาทและน้อยกว่า รองลงมาคือร้อยละ 20.4 อยู่ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท และร้อยละ 5.3 อยู่ในช่วง 10,000 บาทขึ้นไป

สรุป จะเห็นได้ว่าเงินต้นถึงกำหนดชำระในรอบปี โดยเฉลี่ย 56,426 บาท ดอกเบี้ยถึงกำหนดชำระเฉลี่ย 7,020 บาท จำนวนเงินต้นที่ชำระได้เฉลี่ย 37,158 บาท และดอกเบี้ยที่ชำระได้เฉลี่ย 4,932 บาท ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับประเภทของเงินกู้ด้วย

ตาราง 18 การชำระหนี้

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
จำนวนเงินต้นถึงกำหนดชำระ		
30,000 บาทและน้อยกว่า	111	49.1
30,001 - 60,000 บาท	82	36.3
มากกว่า 60,000 บาท	33	14.6
ค่าเฉลี่ย 56,426 บาท พิสัย = 4,000 - 1,000,000 บาท		
จำนวนดอกเบี้ยถึงกำหนดชำระ		
5,000 บาทและน้อยกว่า	151	66.8
5,001 - 10,000 บาท	46	20.4
มากกว่า 10,000 บาท	29	12.8
ค่าเฉลี่ย 7,020 บาท พิสัย = 260 - 160,000 บาท		
จำนวนเงินต้นที่ชำระได้		
30,000 บาทและน้อยกว่า	141	62.4
30,001 - 60,000 บาท	68	30.1
มากกว่า 60,000 บาท	17	7.5
ค่าเฉลี่ย 37,158 บาท พิสัย = 4,000 - 450,000 บาท		
จำนวนดอกเบี้ยที่ชำระได้		
5,000 บาทและน้อยกว่า	168	74.3
5,001 - 10,000 บาท	46	20.4
มากกว่า 10,000 บาท	12	5.3
ค่าเฉลี่ย 4,932 บาท พิสัย = 260 - 72,000 บาท		

2.5 ความสามารถในการชำระหนี้คืน

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของความสามารถในการชำระหนี้คืน แสดงไว้ใน ตาราง 19

ความสามารถในการชำระหนี้คืน พบว่าร้อยละ 63.7 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีความสามารถในการชำระหนี้คืนในช่วง 26 - 50% ของเงินต้นถึงกำหนดชำระ ร้อยละ 18.1 มีความสามารถในการชำระหนี้คืนในช่วง >75% ของเงินต้นถึงกำหนดชำระ ร้อยละ 14.6

สามารถชำระหนี้คืนในช่วง ไม่เกิน 25% ของเงินต้นถึงกำหนดชำระ และร้อยละ 3.5 สามารถชำระหนี้คืนในช่วง 51 - 75% ของเงินต้นถึงกำหนดชำระ

เห็นได้ว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. กว่าครึ่งมีความสามารถในการชำระหนี้คืนในช่วง 26 -50 % ซึ่งถือว่าเกษตรกรมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ดี

ตาราง 19 ความสามารถในการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน n=226	ร้อยละ
ความสามารถในการชำระหนี้คืน		
ชำระได้จริงไม่เกิน 25 % ของเงินต้นถึงกำหนดชำระ	33	14.6
ชำระได้จริง 26 - 50 % ของเงินต้นถึงกำหนดชำระ	144	63.7
ชำระได้จริง 51 - 75 % ของเงินต้นถึงกำหนดชำระ	8	3.5
ชำระได้จริง > 75 % ของเงินต้นถึงกำหนดชำระ	41	18.1

2.6 การกู้ยืมจากแหล่งภายนอก

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการกู้ยืมจากแหล่งภายนอก แสดงไว้ในตาราง 20 การกู้ยืมจากแหล่งอื่น พบว่า ร้อยละ 61.7 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. กู้เงินจากญาติพี่น้อง รองลงมาคือร้อยละ 26.6 เพื่อนบ้าน ร้อยละ 9.6 และร้อยละ 2.1 ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ นายทุน ตามลำดับ นอกจากเกษตรกรกู้เงินกับ ธ.ก.ส. เกษตรกรยังคงกู้เงินจากแหล่งเงินกู้อื่นๆ เพื่อนำมาใช้จ่ายภายในครอบครัวหรืออาจเป็นเพราะว่าจำนวนเงินกู้จาก ธ.ก.ส. ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรเกษตรกรจึงจำเป็นต้องกู้เงินจากภายนอก

จำนวนเงินกู้ยืม พบว่า ร้อยละ 46.8 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. กู้เงินจากภายนอกได้กู้เงินอยู่ในช่วงระหว่าง 15,000 บาทและต่ำกว่า รองลงมาคือร้อยละ 39.4 ระหว่าง 20,000 บาทขึ้นไป และร้อยละ 13.8 ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท

หลักประกันในการกู้เงิน พบว่า ร้อยละ 62.2 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ใช้หลักประกันในการกู้เงินจากภายนอก คือ ตัวบุคคล รองลงมาคือร้อยละ 20.2 คือตัวบุคคลและที่ดิน และร้อยละ 10.6 ที่ดิน

จำนวนครั้งที่กู้ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.5 กู้เงินจากเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. จำนวน 1 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 14.9 จำนวน 2 ครั้ง และร้อยละ 9.6 มากกว่า 2 ครั้ง

วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินจากภายนอก พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.7 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินจากภายนอกเพื่อชำระหนี้สินเดิม ร้อยละ 9.6 เพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 5.3 ซื้อที่ดิน และร้อยละ 6.4 มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายอื่นๆ ตามลำดับ เหตุผลที่กู้เงินจากภายนอก เพื่อชำระหนี้ให้ทันกับกำหนด เงินกู้ที่ได้จาก ธ.ก.ส.ไม่เพียงพอกับการลงทุนเนื่องจากผลผลิตขายไม่ได้ สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สินค้าต่างๆ ราคาแพงขึ้น และเพื่อใช้จ่ายภายในครอบครัว แหล่งเงินกู้จากภายนอกนั้นกู้ง่าย ให้กู้ตามจำนวนที่ต้องการ และรวดเร็ว เป็นต้น

การมีหนี้สินในปัจจุบัน พบว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 52.1 ปัจจุบันไม่มีหนี้สินจากภายนอก และร้อยละ 47.9 ยังคงมีหนี้สินจากภายนอกอยู่

จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ พบว่า ร้อยละ 46.7 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ยังคงมีหนี้สินอยู่ในช่วง 15,000 บาทและน้อยกว่า รองลงมาคือร้อยละ 35.5 อยู่ในช่วง 30,000 บาทขึ้นไป และร้อยละ 17.8 อยู่ในช่วง 15,001 - 30,000 บาท

ระยะเวลาที่จะชำระหมด พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.6 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ชำระหนี้หมดภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี รองลงมาคือร้อยละ 13.3 ภายใน 3 - 4 ปี ร้อยละ 6.7 และร้อยละ 4.4 ภายใน 5 - 6 ปี และ 6 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

สรุปได้ว่า เมื่อเกษตรกรมีเงินไม่เพียงพอ แหล่งเงินกู้ภายนอกที่เกษตรกรส่วนใหญ่ไปพึ่งพา คือ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ และนายทุน จำนวนเงินที่กู้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 15,000 บาทและต่ำกว่า และ 20,000 บาทขึ้นไป จำนวนครั้งที่กู้จากภายนอกมากที่สุดคือ 1 ครั้ง วัตถุประสงค์ที่กู้ เนื่องจากนำไปชำระหนี้สินเดิม ลงทุน และเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว ปัจจุบันเกษตรกรมีหนี้ภายนอกอยู่ ร้อยละ 46.7 อยู่ในช่วง 15,000 บาทและน้อยกว่า มากกว่า 30,000 บาท และ 15,001 - 30,000 บาท ระยะเวลาที่คิดว่าจะชำระหนี้หมด ไม่เกิน 2 ปี ,3 - 4 ปี ,5 - 6 ปี และ 6 ปี ตามความมากน้อยของจำนวนเงินที่กู้ หลักประกันที่ใช้ในการกู้ยืมคือ ตัวบุคคล บุคคลและที่ดิน และใช้ที่ดินเป็นหลักประกัน ตามลำดับ

ตาราง 20 การกู้ยืมจากแหล่งภายนอกของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน(n=226)	ร้อยละ
การกู้ยืมจากแหล่งอื่น (n=94)		
ญาติ	58	61.7
เพื่อนบ้าน	25	26.6
ธนาคารพาณิชย์	9	9.6
นายทุน	2	2.1
จำนวนเงินกู้ยืม (n=94)		
15,000 บาทและน้อยกว่า	44	46.8
15,001 - 20,000 บาท	13	13.8
มากกว่า 20,000 บาท	37	39.4
ค่าเฉลี่ย 32,641 บาท พิสัย = 2,000 - 600,000 บาท		
หลักประกันในการกู้เงิน (n=94)		
บุคคล	65	69.2
ที่ดิน	10	10.6
ทั้งสองอย่าง	19	20.2
จำนวนครั้งที่กู้ (n=94)		
1 ครั้ง	71	75.5
2 ครั้ง	14	14.9
มากกว่า 2 ครั้ง	9	9.6
วัตถุประสงค์การกู้ยืม (n=94)		
เพื่อชำระหนี้เดิม	74	78.7
ซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	6	6.4
ซื้อที่ดินประกอบกิจการเกษตร	5	5.3
เพื่อทำการอื่นๆ	9	9.6
การมีหนี้สินในปัจจุบัน (n=94)		
มี	45	47.9
ไม่มี	49	52.1

ตาราง 20 (ต่อ)

ประเภทของข้อมูล	จำนวน(n=226)	ร้อยละ
จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ (n=45)		
15,000 บาทและน้อยกว่า	21	46.7
15,001 - 30,000 บาท	8	17.8
มากกว่า 30,000 บาท	16	35.5
ค่าเฉลี่ย 46,111.1 บาท พิสัย = 2,000 - 550,000 บาท		
ระยะเวลาที่จะชำระหมด (n=45)		
1 ปีและน้อยกว่า	34	75.6
3 - 4 ปี	6	13.3
มากกว่า 4 ปี	5	11.1
ค่าเฉลี่ย 2.45 ปี พิสัย = .40 - 25 ปี		

2.7 การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจาก ธ.ก.ส.

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจาก ธ.ก.ส. แสดงไว้ในตาราง 21

การช่วยเหลือของ ธ.ก.ส. ในด้านการลงทุน จากผลการศึกษาปรากฏว่า ร้อยละ 70.4 ตอบว่า ธ.ก.ส. ช่วยเหลือพอควร ร้อยละ 26.1 มาก และร้อยละ 3.5 น้อย ตามลำดับ

ฐานะของเกษตรกรที่กู้ ธ.ก.ส. จากผลการศึกษาปรากฏว่า ร้อยละ 64.6 ตอบว่า กู้เงินจาก ธ.ก.ส.แล้วมีฐานะที่ดีขึ้น ร้อยละ 32.7 ฐานะคงเดิม และร้อยละ 2.7 ฐานะแย่ลง เพราะคิดว่าเพิ่มภาระหนี้สินให้กับตัวเองมากเกินไป

ประโยชน์ที่ได้รับจาก ธ.ก.ส. จากผลการศึกษาปรากฏว่า ร้อยละ 55.8 ตอบว่า ได้รับประโยชน์ต่างๆ จาก ธ.ก.ส. ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.0 มาก และร้อยละ 2.2 น้อย ตามลำดับ

ความคาดหวังในการใช้บริการในอนาคต ร้อยละ 89.8 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ยังมีความต้องการที่จะใช้บริการสินเชื่อต่อไปในอนาคตอีก ร้อยละ 9.3 และร้อยละ 0.9 ไม่ต้องการใช้บริการและระบุไม่ได้ เพราะเกษตรกรคิดว่าเพิ่มภาระให้กับตัวเอง เกษตรกรบางราย

ตอบว่าตัวเองมีอายุมากแล้วจึงไม่ขอใช้บริการอีก รวมทั้งเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ไม่แสดงความ คิดเห็นว่าจะใช้บริการสินเชื่อหรือไม่ใช้บริการสินเชื่ออีกต่อไปในอนาคต ตามลำดับ

สรุปเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่า ได้รับประโยชน์และความช่วยเหลือทางด้านการลงทุนพอควร และทำให้ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น ความคาดหวังการให้บริการในอนาคตนั้นส่วนใหญ่เกษตรกร ร้อยละ 89.8 มีความต้องการขอใช้บริการอีก

ตาราง 21 การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจาก ธ.ก.ส. ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
การช่วยเหลือของ ธ.ก.ส. ในด้านการลงทุน		
มาก	59	26.1
พอควร	159	70.4
น้อย	8	3.5
ฐานะของเกษตรกรที่กู้ ธ.ก.ส.		
ดีขึ้น	146	64.6
คงเดิม	74	32.7
แย่ลง	6	2.7
ประโยชน์ที่ได้รับจาก ธ.ก.ส.		
มาก	95	42.0
ปานกลาง	126	55.8
น้อย	5	2.2
ความคาดหวังในการใช้บริการในอนาคต		
มาขอใช้บริการอีก	203	89.8
ไม่ใช้แล้ว	21	9.3
ระบุไม่ได้	9	0.9

3. ปัญหาในการส่งคืนเงินชำระหนี้และความต้องการช่วยเหลือจาก ธ.ก.ส.

3.1 ปัญหาในการส่งคืนเงินชำระหนี้ พบว่าร้อยละ 23.5 ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มี ปัญหาในการชำระหนี้ คือสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำไป ด้วย จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อยลง ร้อยละ 18.6 หนี้นอกระบบมากจนเกินไป ร้อยละ 15.5

ได้รับความเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ ร้อยละ 11.1 กู้เงินมากเกินไปจึงไม่สามารถนำเงินมาชำระหนี้ได้ทันตามกำหนด อื่นๆ นำเงินที่ได้ไปใช้จ่ายภายในครอบครัว ซื้อรถยนต์ ผ่อนรถยนต์ และนำไปสร้างบ้าน (ตาราง 22)

ตาราง 22 ปัญหาในการส่งคืนเงินชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของปัญหา	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้มีรายได้น้อย	53	23.5
หนี้นอกระบบ	42	18.6
ภัยธรรมชาติ	35	15.5
กู้มากเกินไป	25	11.1
อื่นๆ	30	13.3

3.2 ความต้องการความช่วยเหลือจาก ธ.ก.ส. พบว่า ร้อยละ 23.5 ต้องการให้ ธ.ก.ส. และส่วนราชการช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารทางด้านการตลาดให้ทั่วถึงทันต่อเหตุการณ์ ร้อยละ 18.1 ต้องการให้ช่วยเหลือเรื่องส่งเสริมอาชีพหรือกิจกรรมอื่นๆ ให้เป็นรูปธรรม และก่อให้เกิดรายได้ เช่น ทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรให้กับเกษตรกรในราคาที่ไม่แพง ร้อยละ 17.2 ต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่อง ยืดระยะเวลาในการชำระหนี้หรือตั้งกองทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินของเกษตรกร ร้อยละ 11.1 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. มาประชุมเพื่อรับรู้ปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร ร้อยละ 8.8 ต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่องราคาการผลิตทางการเกษตร คือให้ ธ.ก.ส. เป็นตัวกลางในการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรเป็นแกนกลางระหว่างพ่อค้ากับเกษตรกร และร้อยละ 7.1 ต้องการให้รัฐเข้ามาดูแลแก้ไขตามความเหมาะสม และลดอัตราดอกเบี้ย และร้อยละ 9.7 ให้ช่วยเหลือเรื่องอื่นๆ เช่น ต้องการให้หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับ ธ.ก.ส. ส่งเสริมการเกษตรในทุกๆ ด้าน (ตาราง 23)

ตาราง 23 ความต้องการความช่วยเหลือจาก ธ.ก.ส. ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประเภทของความต้องการ	จำนวน (n=226)	ร้อยละ
- บริการข้อมูลข่าวสารทางการตลาด	53	23.5
- ส่งเสริมอาชีพการเกษตร หรือกิจกรรมอื่นๆที่ก่อให้เกิดรายได้ (ทฤษฎีใหม่)	41	18.1
- ยืดระยะเวลาการชำระหนี้ (ตั้งกองทุนเพื่อไถ่ถอนหนี้สินของเกษตรกร)	39	17.2
- สนับสนุนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ราคาไม่แพงมากนักให้เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. มาประชุมกับชาวบ้านหรือ อบต. เดือนละครั้งเพื่อรับรู้ปัญหาของเกษตรกร	41	18.1
- ให้ ธ.ก.ส. เป็นตัวกลางในการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรเป็นแกนกลางระหว่างพ่อค้ากับเกษตรกร	25	1.1
- ให้ ธ.ก.ส. เป็นตัวกลางในการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรเป็นแกนกลางระหว่างพ่อค้ากับเกษตรกร	20	8.8
- ลดอัตราดอกเบี้ย	16	7.1
- อื่นๆ	22	9.7

4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืน

เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการติดต่อสื่อสาร กับความสามารถในการชำระหนี้ (การทดสอบสมมติฐาน) ดังแสดงในตาราง 24 พบว่า มี 3 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการชำระหนี้ ได้แก่ (1) ขนาดเนื้อที่ถือครอง (2) รายได้ทั้งหมดของครอบครัว และ (3) การมีเงินออม ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 คือขนาดเนื้อที่ถือครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ สมมติฐานข้อที่ 2 คือ รายได้ทั้งหมดของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ และสมมติฐานข้อที่ 3 คือการมีเงินออมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ ส่วนอีก 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ ได้แก่ (1) การเป็นสมาชิกกลุ่ม และ (2) ทักษะติดต่อ ธ.ก.ส. สำหรับอีก 3 ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ ได้แก่ (1) การมีสิ่ง

อำนวยความสะดวก (2) การได้รับข่าวสารจากบุคคล และ (3) การได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน ซึ่งเป็นการปฏิเสธรสมมุติฐานข้อที่ 4 คือการมีสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ สมมุติฐานข้อที่ 6 คือการได้รับข่าวสารจากบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ และสมมุติฐานข้อที่ 7 คือการได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ เพราะเมื่อเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีขนาดเนื้อที่ถือครองมากทำให้มีพื้นที่ในการเพาะปลูกมาก รายได้ทั้งหมดของครอบครัวก็จะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการออม และสามารถนำเงินไปชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ตาราง 24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา กับความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ขนาดเนื้อที่ถือครอง	0.1970**
รายได้ทั้งหมดของครอบครัว	0.1910**
การมีเงินออม	0.2110**
การมีสิ่งอำนวยความสะดวก	-0.0110
การเป็นสมาชิกกลุ่ม	0.0180
การได้รับข่าวสารจากบุคคล	-0.0380
การได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน	-0.0830
ทัศนคติต่อ ธ.ก.ส.	0.0120

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$

จากการศึกษา พบว่า การมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .05$ แต่ความสัมพันธ์แบบผกผันคือ เมื่อเกษตรกรมีสิ่งอำนวยความสะดวกมาก ความสามารถในการชำระหนี้ก็จะน้อยในทางกลับกันเมื่อเกษตรกรมีสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย ความสามารถในการชำระหนี้ก็จะมาก และเนื่องจากเกษตรกรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมือนๆ กัน เช่น โทรทัศน์ เต้าแก๊ส พัดลม ตู้เย็น เตาไร้ควัน จักรยานยนต์ และวิทยุ ดังนั้น แต่ละรายจึงไม่มีความแตกต่างในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก

เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $\leq .05$ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เหมือนๆ กัน เช่น กลุ่มฉาบปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

เกี่ยวกับการหาข่าวสารจากบุคคล จากการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .05$ แต่เป็นความสัมพันธ์แบบผกผันเมื่อเกษตรกรได้รับข่าวสารจากบุคคลมาก ความสามารถในการชำระหนี้ก็จะน้อย ในทางกลับกันเมื่อเกษตรกรได้รับข่าวสารจากบุคคลน้อย ความสามารถในการชำระหนี้ก็จะมาก เพราะแหล่งข่าวสารจากบุคคลต่างๆ ที่เกษตรกรได้รับเหมือนกัน คือ หัวหน้ากลุ่ม พนักงานสินเชื่อ สมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นบุคคลที่เกษตรกรส่วนใหญ่ติดต่อสื่อสารและพบปะพูดคุยกันเป็นประจำ ดังนั้นเกษตรกรแต่ละรายจึงมีการหาข่าวสารจากบุคคลเหมือนกัน

เกี่ยวกับการได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน จากการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ $\leq .05$ แต่เป็นความสัมพันธ์แบบผกผัน เมื่อเกษตรกรได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมาก ความสามารถในการชำระหนี้ก็จะน้อย ในทางกลับกันเมื่อเกษตรกรได้รับข่าวสารทางการเกษตรน้อยความสามารถในการชำระหนี้ก็จะมาก และเนื่องจากแหล่งข่าวสารต่างๆ ที่เกษตรกรได้รับเหมือนกัน คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นสื่อที่เกษตรกรส่วนใหญ่ติดต่อสื่อสารอยู่เป็นประจำ ดังนั้นเกษตรกรแต่ละรายจึงมีการหาข่าวสารจากสื่อมวลชนที่เหมือนกัน

เกี่ยวกับทัศนคติต่อ ธ.ก.ส. จากการศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .05$ เนื่องจากเกษตรกรยังคงให้ความสำคัญกับ ธ.ก.ส. เพราะเป็นแหล่งเงินกู้ที่สำคัญของเกษตรกร อีกทั้งได้มีการช่วยเหลือแนะนำ เกษตรกรทางด้านประกอบอาชีพต่างๆ ส่งผลให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อ ธ.ก.ส.

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้คืน ได้แก่ ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้ทั้งหมดของครอบครัว และการมีเงินออม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

จากการศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ทั้งหมด จะเห็นได้ว่า ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้ทั้งหมดของครอบครัว และการมีเงินออม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ เนื่องจากเกษตรกรมีเนื้อที่ในการเพาะปลูกจำกัด จึงจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่เพาะปลูกให้คุ้มค่าที่สุด ทั้งนี้เกี่ยวโยงไปถึงเรื่องของรายได้ของ

ครอบครัว เมื่อเกษตรกรมีรายได้สูงขึ้นเกษตรกรก็สามารถเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ในการเพาะปลูกให้เกิดประโยชน์ได้มาก ดังนั้นเรื่องของรายได้ของครอบครัวจึงมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือและเอื้ออำนวยจาก ธ.ก.ส. ให้แก่เกษตรกร เช่น จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพดี ราคาไม่แพง เหมาะสมกับเกษตรกร และพื้นที่เพาะปลูก ส่งเสริมแนะนำการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ถูกวิธีและทันสมัย ซึ่งทำให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้อย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ ผลผลิตมีคุณภาพและได้ผลผลิตสูง ผลที่ตามมา คือ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ก็มีเงินออม เรื่องของการออม เกษตรกรควรจะได้รับ การสนับสนุนจาก ธ.ก.ส. หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยมีการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม มีการวางแผนที่แน่นอนและจริงจังเกี่ยวกับการออม ซึ่งให้เกษตรกรเห็นประโยชน์ของการออมให้มากที่สุด สิ่งเหล่านี้น่าจะมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงตัวเกษตรกรเอง เป็นผลให้เกษตรกรมีความสามารถในการชำระหนี้ได้มากขึ้น กล่าวโดยสรุป สถานะความเป็นอยู่ของเกษตรกร เป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการส่งคืนเงินชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส.

5. การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

จากผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ปรากฏว่ามี 3 ตัวแปร ที่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ

X_1 = ขนาดเนื้อที่ถือครอง

X_2 = รายได้ทั้งหมดของครอบครัว

X_3 = การออม

ซึ่งทั้ง 3 ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคือ

Y = ความสามารถในการชำระหนี้

ดังสมการ $Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3$

และเมื่อนำทั้ง 3 ตัวแปรมาวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่า มี 2 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ X_3 การออม และ X_1 ขนาดเนื้อที่ถือครอง โดยใช้สมการดังนี้

$Y = a + b_1x_1 + b_3x_3$

จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 ตัวแปร สามารถอธิบายความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้ เมื่อนำมาวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่า ค่า multiple R เท่ากับ .074 ส่วนค่า Adjusted R square เท่ากับ .066 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระได้แก่ การออม (X_3) และขนาดเนื้อที่ถือครอง (X_1) มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ (Y) ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้ร้อยละ 6.6 โดยตัวแปรทั้งสองสามารถทำนายความสามารถในการชำระหนี้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

ความสามารถในการชำระหนี้ = $2.006 + .0000002428$ การออม + $.0009601$ ขนาดเนื้อที่ถือครอง

จะเห็นได้ว่าตัวแปร X_3 ได้แก่ การออม มีค่า Beta เท่ากับ .189 ซึ่งสูงกว่าค่า Beta ของขนาดเนื้อที่ถือครอง คือ Beta เท่ากับ .173 แสดงให้เห็นว่าการออมเป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการทำนายความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งมากกว่าขนาดเนื้อที่ถือครอง (X_1) โดยค่า t ของ $X_3 = 2.904, < .01$ ส่วนค่า t ของ $X_1 = 2.656, < .01$ แสดงว่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ X_3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01